Strategic Management Accounting
Volume 3, issue 2 - Summer 2026- pages 63-88
Home page: https://www.smajournal.ir/

The Impact of Financial Statement Comparability on Cost Stickiness: The Moderating Role of Environmental Uncertainty and Corporate Governance Mechanisms

Mojtaba Golmohammadi shuraki [1*], Ehsan Salimi[2]

1. Assistant Professor, Department of Finance and Accounting, Humanities Faculty, Meybod University, Meybod, Iran. golmohammadi@meybod.ac.ir
2. Assistant professor, Department of Economics, Humanities Faculty, Meybod University, Meybod, Iran. salimi@meybod.ac.ir

OPEN ACCESS

Article type: Research Article

***Correspondence:**
Mojtaba Golmohammadi shuraki
golmohammadi@meybod.ac.ir

Received: December 17, 2025
Accepted: July 21, 2026
Published: Suumer 2026

Citation: Golmohammadi shuraki, m., & Salimi, E. (2026). The Impact of Financial Statement Comparability on Cost Stickiness: The Moderating Role of Environmental Uncertainty and Corporate Governance Mechanisms. *Strategic Management Accounting*, 3(2), 63-88.

Publisher's Note: MSDS stays neutral with regard to jurisdictional claims in published material and institutional affiliations.

Copyright:
© 2026 by the authors. Submitted for possible open access publication under the terms and conditions of the Creative Commons Attribution (CC BY) license (https://creativecommons.org/licenses/by/4.0/).

Abstract

This study examines the impact of financial statement comparability on cost stickiness in companies listed on the Tehran Stock Exchange. Utilizing a sample of 83 manufacturing firms over the period 2020-2024 and applying panel data regression with random effects, the findings indicate a significant positive relationship between financial statement comparability and the degree of cost stickiness. This relationship is amplified under conditions of higher environmental uncertainty, measured by stock return volatility. Furthermore, supplementary tests reveal that strong corporate governance mechanisms, specifically board independence and institutional ownership, attenuate the positive effect of comparability on cost stickiness. The results suggest that within the studied context, the informational and facilitative learning benefits derived from comparable financial statements—which enhance managers' strategic decision-making and expectations regarding future demand—prevail over their monitoring role. This leads managers to adopt a more cautious approach towards resource reduction during sales declines, thereby increasing cost stickiness. The research contributes to the existing literature by elucidating a less-explored consequence of accounting comparability and demonstrating the contingent nature of its effect on a firm's operational environment and governance structure. However, given the study's focus on manufacturing firms listed on the Tehran Stock Exchange, the generalizability of the findings to other sectors, such as service and financial industries, should be interpreted with caution.

Keywords: Financial Statement Comparability, Cost Stickiness, Environmental Uncertainty, Corporate Governance, Board Independence, Institutional Ownership.

JEL Classification: (M41, G30, G34)

DOI: *https://doi.org/10.22034/smajournal.2026.566412.1283*

INTRODUCTION

Cost behavior and resource allocation decisions are among the most important managerial accounting issues because costs directly affect profitability, operational flexibility, and firm value. Traditional cost behavior theory assumes that costs change proportionately with changes in sales volume. However, prior accounting research has shown that costs often behave asymmetrically, meaning that costs increase more rapidly when sales rise than they decrease when sales decline. This phenomenon is referred to as cost stickiness. Previous studies explain cost stickiness mainly through adjustment costs, managerial expectations regarding future demand, and agency-related incentives. Managers may avoid reducing committed resources during temporary declines in sales because restoring those resources in the future can be costly and disruptive. Consequently, firms may intentionally preserve excess resources even during downturns. Recent accounting literature has increasingly focused on identifying determinants of cost stickiness, including managerial ability, corporate governance, adjustment costs, and financial reporting quality. Nevertheless, despite the growing literature on financial statement comparability and its economic consequences, little attention has been devoted to examining whether financial statement comparability affects firms' cost adjustment decisions. Financial statement comparability refers to the extent to which similar economic events are reflected similarly in accounting reports across firms. Higher comparability reduces information acquisition costs and improves the ability of investors, creditors, and managers to evaluate firm performance relative to industry peers. Most prior studies emphasize the monitoring role of comparability, arguing that greater transparency enhances external oversight and constrains managerial opportunism. However, comparable financial information may also provide informational and learning benefits for managers themselves. Managers face limitations in processing large volumes of information and therefore rely on external benchmarks to evaluate strategic decisions. Access to comparable peer information may improve managers' understanding of industry conditions, future demand trends, and resource utilization strategies. As a result, managers may become more confident in maintaining organizational resources during temporary sales declines, thereby increasing cost stickiness. On the other hand, greater comparability may reduce cost stickiness because enhanced transparency strengthens external monitoring and limits managers' ability to retain excess resources for personal motives such as empire building. Therefore, the overall effect of financial statement comparability on cost stickiness remains theoretically ambiguous and requires empirical investigation. The present study contributes to the literature by examining the relationship between financial statement comparability and cost stickiness in firms listed on the Tehran Stock Exchange. In addition, the study investigates whether environmental uncertainty strengthens this relationship and whether corporate governance mechanisms weaken it. The research extends prior accounting comparability studies by focusing on operational behavior and internal resource allocation decisions rather than solely on capital market outcomes.

METHODOLOGY

This study is applied in terms of objective and descriptive-correlational in terms of methodology. The statistical population consists of firms listed on the Tehran Stock Exchange during the period 2020–2024. After applying several screening criteria, including the availability of audited non-consolidated financial statements, accessibility of research variables, and industry classification requirements, 83 manufacturing firms were selected as the final sample using a systematic elimination approach. To test the hypotheses, panel data regression models with random effects were employed. The selection of panel data methodology and random-effects specification was confirmed using the Limer and Hausman tests. Cost stickiness was measured based on the residual approach derived from the model proposed by Anderson et al. (2003), using selling, general, and administrative expenses relative to changes in sales revenue. Financial statement comparability was measured using the widely accepted methodology developed by De Franco et al. (2011), which evaluates the similarity of accounting systems across firms based on the relationship between stock returns and accounting earnings. Environmental uncertainty was measured using the annual standard deviation of monthly stock returns.

In addition, several control variables were included in the regression models, including fixed asset intensity, labor intensity, leverage, return on assets, sales growth, dividend payout ratio, and market-to-book ratio. The study employed descriptive statistics, correlation analysis, and regression analysis to test the research hypotheses.

RESULTS

The findings indicate that financial statement comparability has a positive and statistically significant effect on cost stickiness. The coefficient of comparability is positive and significant at the one percent level, suggesting that firms with more comparable financial statements exhibit higher levels of cost stickiness. This finding supports the argument that the informational and learning benefits of comparability dominate its monitoring role within the studied context. Managers appear to use comparable industry information to better evaluate future market conditions and therefore become more willing to retain resources during temporary declines in sales. The results also demonstrate that environmental uncertainty strengthens the positive relationship between comparability and cost stickiness. Firms operating under higher uncertainty rely more heavily on comparable peer information when making resource allocation decisions. Under uncertain conditions, managers become more cautious about reducing resources because comparable information improves their expectations regarding future demand recovery and competitive positioning. Additional analyses further reveal that strong corporate governance mechanisms weaken the positive effect of comparability on cost stickiness. Specifically, board independence and institutional ownership reduce managers' tendency to preserve excess resources unnecessarily. This finding suggests that effective governance mechanisms enhance monitoring efficiency and limit opportunistic managerial behavior. Among the control variables, labor intensity and dividend payout ratio show significant negative relationships with cost stickiness, while several other control variables do not exhibit statistically significant effects. Overall, the regression models demonstrate acceptable explanatory power and no evidence of serious autocorrelation problems.

CONCLUSION

This study examined the impact of financial statement comparability on cost stickiness in firms listed on the Tehran Stock Exchange and investigated the moderating roles of environmental uncertainty and corporate governance mechanisms. The findings show that greater financial statement comparability increases cost stickiness because comparable information improves managerial learning, enhances strategic expectations regarding future demand, and encourages managers to preserve organizational resources during temporary downturns. The study further demonstrates that environmental uncertainty intensifies this relationship, indicating that managers rely more heavily on comparable industry information when future market conditions become less predictable. In contrast, strong corporate governance mechanisms mitigate the positive effect of comparability on cost stickiness by constraining managerial discretion and improving external monitoring. The results contribute to the accounting literature by highlighting a relatively unexplored operational consequence of financial statement comparability. While previous studies mainly focused on investment efficiency, financing costs, and capital market outcomes, this research emphasizes the role of comparability in shaping internal managerial behavior and resource allocation decisions. The findings also suggest that the economic consequences of comparability depend on contextual factors such as uncertainty and governance quality. From a practical perspective, the study indicates that comparable financial information can improve managerial strategic decision-making and operational planning. However, firms should simultaneously strengthen governance mechanisms to prevent inefficient resource retention and agency-related problems. Despite its contributions, the study is limited to manufacturing firms listed on the Tehran Stock Exchange, and therefore caution should be exercised when generalizing the findings to other industries or institutional settings. Future research may investigate the relationship between comparability and cost behavior in different economic environments and explore additional moderating variables affecting managerial resource adjustment decisions.

Contribution of Authors
All authors contributed to the research design, data collection and analysis, and the writing and final revision of the manuscript.

Ethical Approval
In conducting this research, ethical principles—including accuracy and integrity in the collection and analysis of publicly available data—have been observed.

Sponsor
This research was conducted without any specific financial support.

Conflict of Interest
The author declares no conflict of interest.

Acknowledgements
We extend our gratitude to all the researchers who assisted us in this study.

حسابداری مدیریت راهبردی
سال سوم، شماره دو، تابستان ۱۴۰۵- صفحه ۶۳-۸۸
Home page: https:// smajournal.ir

تأثیر قابلیت مقایسه صورت‌های مالی بر چسبندگی هزینه‌ها با تأکید بر نقش تعدیل‌گر عدم اطمینان محیطی و حاکمیت شرکتی

مجتبی گل محمدی شورکی*[۱]، احسان سلیمی[۲]

۱. استادیار، گروه مالی و حسابداری، دانشکده علوم انسانی، دانشگاه میبد(نویسنده مسئول) golmohammadi@meybod.ac.ir
۲. استادیار گروه اقتصاد، دانشکده علوم انسانی، دانشگاه میبد. salimi@meybod.ac.ir

دسترسی آزاد
نوع مقاله: مقاله پژوهشی

***نویسنده مسئول:**
مجتبی گل محمدی شورکی
golmohammadi@meybod.ac.ir

تاریخ دریافت: ۱۴۰۴/۹/۲۶
تاریخ پذیرش: ۱۴۰۵/۴/۳۰
تاریخ انتشار: تابستان ۱۴۰۵

استناد: گل محمدی شورکی، مجتبی و سلیمی، احسان. (۱۴۰۵). تأثیر قابلیت مقایسه صورت‌های مالی بر چسبندگی هزینه‌ها با تأکید بر نقش تعدیل‌گر عدم اطمینان محیطی و حاکمیت شرکتی. *فصلنامه حسابداری مدیریت راهبردی*، ۳(۲)، ۶۳-۸۸.

یادداشت ناشر: MSDS در خصوص ادعاهای قضایی در مطالب منتشرشده و وابستگی‌های سازمانی بی‌طرف می‌ماند.

کپی‌رایت:
© 2026 by the authors Submitted for possible open access publication under the terms and conditions of the Creative Commons Attribution (CC BY) license (https://creativecommons.org/licenses/by/4.0/).

چکیده

این پژوهش به بررسی تأثیر قابلیت مقایسه صورت‌های مالی بر چسبندگی هزینه‌ها در شرکت‌های پذیرفته‌شده در بورس اوراق بهادار تهران می‌پردازد. با استفاده از نمونهٔ متشکل از ۸۳ شرکت تولیدی طی سال‌های ۱۳۹۹ تا ۱۴۰۳ و به‌کارگیری رگرسیون داده‌های تابلویی با اثرات تصادفی، یافته‌ها نشان می‌دهد که بین قابلیت مقایسه صورت‌های مالی و میزان چسبندگی هزینه‌ها رابطه مثبت و معناداری وجود دارد. این رابطه در شرایط عدم اطمینان محیطی بالاتر (اندازه‌گیری‌شده توسط نوسان بازده سهام) تقویت می‌شود. افزون بر این، آزمون‌های تکمیلی نشان می‌دهد که سازوکارهای قوی حاکمیت شرکتی، به‌ویژه استقلال هیئت‌مدیره و مالکیت نهادی، اثر مثبت قابلیت مقایسه بر چسبندگی هزینه را تضعیف می‌کنند. نتایج حاکی از آن است که در بستر مورد مطالعه، منافع اطلاعاتی و تسهیل یادگیری ناشی از صورت‌های مالی قابل مقایسه، که تصمیم‌گیری راهبردی و انتظارات مدیران از تقاضای آتی را بهبود می‌بخشد، بر نقش نظارتی آن غلبه دارد. این امر مدیران را به اتخاذ رویکردی محتاطانه‌تر نسبت به کاهش منابع در دوران افت فروش سوق داده و در نتیجه چسبندگی هزینه را افزایش می‌دهد. یافته‌های پژوهش با روشن‌سازی پیامدی کمتربررسی‌شده از قابلیت مقایسه حسابداری و نشان‌دادن مشروط بودن اثر آن به محیط عملیاتی و ساختار حاکمیتی شرکت، به ادبیات موجود می‌افزاید. با این حال، با توجه به تمرکز این پژوهش بر شرکت‌های تولیدی پذیرفته‌شده در بورس اوراق بهادار تهران، در تعمیم نتایج به سایر بخش‌ها (از جمله شرکت‌های خدماتی و مالی) باید احتیاط لازم را لحاظ نمود.

واژگان کلیدی: قابلیت مقایسه صورت‌های مالی، چسبندگی هزینه، عدم اطمینان محیطی، حاکمیت شرکتی، استقلال هیئت‌مدیره، مالکیت نهادی

طبقه‌بندی موضوعی: (41, G30, G34)

DOI: https://doi.org/10.22034/smajournal.2026.566412.1283

مقدمه

تخصیص منابع یکی از تصمیمات حیاتی شرکت‌هاست، زیرا هزینه‌ها نقش بسیار مهمی در سود گزارش‌شده دارند (Cooper et al. 1992). به همین دلیل، پدیده‌ی رفتار نامتقارن هزینه‌ها در سال‌های اخیر توجه فزاینده‌ای در پژوهش‌های حسابداری و مالی به خود جلب کرده است. نظریه‌های سنتی رفتار هزینه‌ها فرض می‌کنند که مخارج به‌سرعت و به‌صورت متناسب با نوسانات فروش تغییر می‌کنند؛ رفتاری که معمولاً نشانه‌ای از مدیریت کارآمد هزینه‌ها تلقی می‌شود. Anderson et al. (2003) با این دیدگاه مخالف‌اند و شواهدی ارائه می‌کنند مبنی بر اینکه هزینه‌ها چسبنده‌اند؛ یعنی در زمان افزایش فروش، سریع‌تر رشد می‌کنند اما هنگام کاهش فروش، به همان نسبت کاهش نمی‌یابند. این پدیده عمدتاً ناشی از هزینه‌های تعدیل است، مانند مخارج مرتبط با اخراج و بازاستخدام کارکنان، آموزش مجدد، یا جمع‌آوری و نصب مجدد ماشین‌آلات. از آنجا که رفتار نامتقارن هزینه‌ها پیامدهای قابل‌توجهی برای ارزیابی وضعیت مالی و چشم‌انداز آتی شرکت دارد و در نتیجه بر پیش‌بینی تحلیل‌گران و تقاضای سرمایه‌گذاران برای اطلاعات اثر می‌گذارد ، (Weiss, 2010) شناسایی عوامل محرک آن اهمیت فراوانی دارد.

این پژوهش بررسی می‌کند که آیا تفاوت‌های موجود در نظام‌های حسابداری، به‌ویژه قابلیت مقایسه صورت‌های مالی، می‌تواند تفاوت‌های مشاهده‌شده در چسبندگی هزینه‌ها را توضیح دهد یا خیر. De Franco et al. (2011) شاخصی برای اندازه‌گیری قابلیت مقایسه ارائه کرده‌اند و نشان داده‌اند که افزایش قابلیت مقایسه، هزینه‌های کسب اطلاعات را برای استفاده‌کنندگان خارجی کاهش می‌دهد. ارزیابی کارای یک شرکت نیازمند مقایسه با شرکت‌های هم‌صنعت است؛ مقایسه‌ای که به دسترسی به اطلاعات مالی قابل مقایسه وابسته است تا تصمیم‌گیری منطقی را ممکن سازد. بااین‌حال، مزایای قابلیت مقایسه بالا تنها به ذی‌نفعان بیرونی محدود نمی‌شود. مدیران نیز، مانند سایر کنشگران اقتصادی، در پردازش حجم عظیم داده‌ها دارای محدودیت‌های شناختی هستند (Simon, 1955) و ممکن است به دلیل هزینه‌های زیاد گردآوری و تحلیل داده‌ها، نتوانند از تمام اطلاعات درون‌سازمانی استفاده کنند. ازاین‌رو، مدیران نیز از بینش‌هایی که قابلیت مقایسه بالا فراهم می‌آورد، منتفع می‌شوند. (Chircop et al., 2020; Chircop, 2024)

قابلیت مقایسه‌ی بالا توان شرکت را در استفاده‌ی مؤثر از دانش و منابع انباشته افزایش می‌دهد و منجر به کاربرد کاراتر دارایی‌ها می‌شود. این موضوع می‌تواند منافع نهایی بالاتری به ازای هر واحد هزینه ایجاد کند؛ به این معنا که چنین شرکت‌هایی ممکن است هنگام افت موقت فروش، نیاز کمتری به کاهش شدید هزینه‌ها داشته باشند. دسترسی به داده‌های قابل مقایسه درباره‌ی راهبردها و عملکرد تاریخی شرکت‌های هم‌صنعت نیز، به شرکت‌ها امکان می‌دهد تصمیمات استراتژیک آگاهانه‌تری اتخاذ کنند؛ به‌ویژه در زمینه‌ی پتانسیل فروش آتی. این دیدگاه آینده‌نگرانه احتمال واکنش بیش از حد مدیران به کاهش‌های موقتی فروش را کاهش می‌دهد و آنها را تشویق می‌کند تا حتی در حضور هزینه‌های تعدیل، منابع مازاد را حفظ کنند. بنابراین، پیش‌بینی می‌شود که افزایش قابلیت مقایسه صورت‌های مالی، توانایی مدیران را برای جذب و به‌کارگیری اطلاعات کلیدی تقویت می‌کند و در نتیجه، باعث اتخاذ رویکردی محتاطانه‌تر نسبت به کاهش منابع در زمان افت فروش می‌شود و چسبندگی هزینه‌ها را افزایش می‌دهد.

از سوی دیگر، قابلیت مقایسه ممکن است اثر معکوس نیز داشته باشد. هنگامی که اطلاعات مالی شرکت‌ها به‌آسانی با یکدیگر قابل مقایسه باشد، ذی‌نفعان داخلی و خارجی (مانند سرمایه‌گذاران و اعتباردهندگان) قدرت نظارتی بیشتری بر رفتار مدیران پیدا می‌کنند. (Fang et al., 2016; Kim et al., 2021) این نظارت فزاینده می‌تواند رفتارهای

فرصت‌طلبانه‌ای نظیر گسترش بیش از اندازه‌ی شرکت برای افزایش قدرت شخصی مدیرعامل (امپراتوری‌سازی) را محدود کند (Jensen, 1986). بنابراین، قابلیت مقایسه صورت‌های مالی می‌تواند به‌عنوان سازوکاری حاکمیتی عمل کند که مانع از نگهداری بی‌مورد منابع در زمان کاهش فروش می‌شود. با توجه به این سازوکارهای متضاد، اثر نهایی قابلیت مقایسه بر چسبندگی هزینه‌ها از نظر تجربی مبهم است و نیازمند آزمون تجربی دقیق است.

در مجموع، نوآوری و وجه تمایز اصلی این پژوهش در تغییر رویکرد از بررسی پیامدهای استراتژیک کلان به سمت رفتارهای عملیاتی و درون‌سازمانی نهفته است. در حالی که بدنه اصلی ادبیات موجود، تأثیر قابلیت مقایسه صورت‌های مالی را بر حوزه‌هایی نظیر کارایی سرمایه‌گذاری (Kim et al., 2021)، پروژه‌های نوآورانه (Chircop et al., 2020) یا ریسک سقوط قیمت سهام (Kim et al., 2016) مورد واکاوی قرار داده‌اند، این پژوهش تمرکز خود را بر "ساختار هزینه" شرکت‌ها معطوف ساخته است؛ حوزه‌ای که علیرغم اهمیت حیاتی در بقای سازمان، کمتر مورد توجه قرار گرفته است. نوآوری حاضر در این نکته است که نشان می‌دهد قابلیت مقایسه چگونه می‌تواند فراتر از تصمیمات مربوط به مخارج سرمایه‌ای، بر فرآیند مستمر و روزمره "تعدیل منابع" و پدیده چسبندگی هزینه‌ها اثر بگذارد. این مطالعه با پیوند زدن کیفیت گزارشگری مالی به انعطاف‌پذیری ساختار هزینه، دیدگاه جدیدی را ارائه می‌دهد که نشان می‌دهد مدیران چگونه از اطلاعات مالی همتایان برای اتخاذ تصمیمات بهینه در خصوص حفظ یا حذف منابع عملیاتی در مواجهه با نوسانات فروش بهره می‌برند.

در بازار سرمایه ایران، اگرچه پژوهش‌های متعددی عوامل مؤثر بر رفتار نامتقارن هزینه‌ها را بررسی کرده‌اند؛ برای مثال (Ebrahimi Sarve Olya et al., 2022) به شناسایی عوامل اثرگذار از طریق فرآیند تحلیل شبکه‌ای پرداخته، (Khajavi et al., 2021) نقش توانایی مدیران و تضاد منافع را بررسی نموده و (Elmi et al., 2020) اثر اجتناب مالیاتی را بر چسبندگی هزینه‌ها آزموده‌اند. همچنین مطالعات دیگری تأثیر سازوکارهای حاکمیتی (Shekarshekan et al., 2020) و نوع حسابرس مستقل (Hajiha et al., 2017) را مورد واکاوی قرار داده‌اند. با این حال، بر اساس بررسی‌های انجام شده، تاکنون پژوهشی که به طور مشخص اثر "قابلیت مقایسه صورت‌های مالی" را بر چسبندگی هزینه‌ها در ایران بررسی کند، انجام نشده است. این خلاء پژوهشی مانع از درک این موضوع شده است که چگونه ارتقای کیفیت گزارشگری مالی و همسانی اطلاعاتی در سطح صنعت می‌تواند از طریق تسهیل یادگیری سازمانی، بر تصمیمات راهبردی مدیران در تخصیص منابع اثر بگذارد. پژوهش حاضر با هدف پوشش این خلاء، به تبیین نقش اطلاعات مقایسه‌پذیر در تنظیم انتظارات مدیران از تقاضای آتی و تأثیر آن بر حفظ یا کاهش منابع می‌پردازد. . در این راستا، این پژوهش درصدد است اثر قابلیت مقایسه صورتهای مالی بر چسندگی هزینه ها را بررسی کند. به علاوه، این پژوهش به ادبیات موجود می‌افزاید و این دیدگاه را تقویت می کند که تولید اطلاعات مالی قابل مقایسه، شرکت‌ها را قادر می‌سازد استراتژی‌های مدیریتی خود را با همتایان مقایسه کنند، بهترین رویه‌ها را شناسایی و ناکارایی‌ها را تشخیص دهند. در حالی که مطالعات پیشین بیشتر بر سرمایه‌گذاری یا نوآوری متمرکز بودند، این پژوهش تمرکز خود را بر ساختار هزینه شرکت‌ها گذاشته است ـ حوزه‌ای که تاکنون کمتر بررسی شده است.

مبانی نظری و پیشینه پژوهش

کاربرد و سودمندی داده‌های حسابداری به میزان زیادی به قابلیت مقایسه آنها وابسته است؛ زیرا مقایسه‌پذیری به ذی‌نفعان اجازه می‌دهد عملکرد و استراتژی‌های شرکت‌ها را در یک صنعت مشخص با یکدیگر مقایسه و ارزیابی کنند. پس از

معرفی شاخص قابلیت مقایسه در سطح شرکت–سال توسط De Franco et al. (2011)، پژوهش‌های فراوانی از این ابزار برای بررسی تأثیر قابلیت مقایسه بر پیامدهای اقتصادی مختلف استفاده کرده‌اند. برای نمونه Fang et al. (2016) نشان دادند شرکت‌هایی با قابلیت مقایسه بالاتر، هزینه‌های تأمین مالی کمتری دارند، زیرا مقایسه‌پذیری، فرایند پردازش اطلاعات و نظارت وام‌دهندگان را تسهیل می‌کند. در بازار سهام، Kim et al. (2016) دریافتند که قابلیت مقایسه بیشتر، ریسک سقوط قیمت سهام را کاهش می‌دهد. همچنین Choi et al. (2019) گزارش کردند که قابلیت مقایسه بیشتر، رابطه بین قیمت سهام و سودهای آتی را تقویت می‌کند.

مطالعات متعددی در زمینه حاکمیت شرکتی انجام شده است (Osanlou & Esmaili Khatibani. 2025)، (Haji Mohammadi Aghkand & Shahbazi niya. 2025)، (Sajjadirad & Darabi. 2025). علاوه بر این، پژوهش‌های دیگری بررسی کرده‌اند که چگونه قابلیت مقایسه بر تصمیم‌گیری شرکت‌ها اثر می‌گذارد؛ این رویکرد معمولاً از طریق تأثیر بر رفتار سرمایه‌گذاران خارجی بررسی شده است. به عنوان مثال Kim et al. (2021) دریافتند که قابلیت مقایسه بیشتر، توانایی سرمایه‌گذاران در ارزیابی و نظارت بر تخصیص منابع مدیریتی را بهبود می‌دهد و بدین‌ترتیب شرکت‌ها را به اتخاذ تصمیمات سرمایه‌گذاری ارزش‌آفرین‌تر تشویق می‌کند. Ahn et al. (2020) نشان دادند شرکت‌هایی با قابلیت مقایسه بیشتر، ارزش بازاری بالاتری برای وجوه نقد نگهداری‌شده دارند؛ زیرا نظارت بهتر سرمایه‌گذاران، احتمال استفاده ناکارآمد از وجه نقد یا گسترش بی‌دلیل فعالیت‌ها را کاهش می‌دهد. در صنعت بانکداری، قابلیت مقایسه صورت‌های مالی، نظارت هیئت‌مدیره و سپرده‌گذاران را بهبود می‌بخشد و از این طریق، مخاطرات اخلاقی و ریسک‌پذیری افراطی مدیران بانکی را کاهش می‌دهد.

با وجود این یافته‌ها، بیشتر پژوهش‌ها نقش غیرمستقیم قابلیت مقایسه را بررسی کرده‌اند، یعنی تمرکز داشته‌اند بر اینکه چگونه افزایش شفافیت و نظارت بیرونی رفتار مدیران را شکل می‌دهد. تنها بخش کوچکی از تحقیقات پیشین، به اثر مستقیم قابلیت مقایسه بر کارایی تصمیم‌گیری مدیریتی پرداخته‌اند. برای مثال Chircop et al. (2020) نشان دادند افزایش قابلیت مقایسه، فرآیند یادگیری شرکت‌ها را بهبود می‌بخشد و باعث می‌شود صورت‌های مالی شرکت‌های هم‌صنعت برای تصمیم‌گیری قابل‌درک‌تر و مفیدتر باشند. آنها دریافتند شرکت‌ها از اطلاعات مالی همتایان خود برای بهبود پیش‌بینی جریان‌های نقدی حاصل از فعالیت‌های نوآورانه استفاده می‌کنند Tseng et al. (2024) نیز نشان دادند که قابلیت مقایسه بالاتر بین شرکت‌های هم‌صنعت، انتقال دانش و یادگیری بین سازمانی را تسهیل می‌کند و توان شرکت‌ها را برای ارزیابی سودآوری بالقوه اقدامات مشابه افزایش می‌دهد. افزون بر این، Chircop (2024) دریافت که قابلیت مقایسه صورت‌های مالی، مدیریت موجودی کالا و بهره‌وری شرکت‌ها را بهبود می‌دهد.

- **رفتار نامتقارن هزینه‌ها**

پژوهشگران حسابداری و مالی علاقه زیادی به پدیده رفتار نامتقارن هزینه‌ها (چسبندگی هزینه‌ها) نشان داده‌اند. بسیاری از مطالعات، نه تنها وجود این پدیده را تأیید کرده‌اند، بلکه عوامل مؤثر بر آن را نیز بررسی نموده‌اند. این بدنه‌ی پژوهش بر کار بنیادین Anderson et al. (2003) استوار است؛ آنان بیان کردند که مدیران در زمان کاهش فروش، با احتیاط بیشتری هزینه‌ها را تعدیل می‌کنند تا در زمان افزایش فروش، زیرا نسبت به تقاضای آتی اطمینان ندارند. این احتیاط باعث می‌شود هزینه‌ها هنگام افت فروش کمتر کاهش یابند و به اصطلاح، «چسبنده» شوند. پس از آن، پژوهش‌های متعددی به بررسی دلایل اصلی این پدیده پرداخته‌اند، که یکی از مهم‌ترین آن‌ها هزینه‌های تعدیل منابع است؛ یعنی مخارجی که شرکت برای

حذف یا بازگرداندن عوامل هزینه متحمل می‌شود. برای Banker et al. (2013) دریافتند که قوانین سخت‌گیرانه‌تر حمایت از اشتغال، چسبندگی هزینه‌ها را افزایش می‌دهد زیرا انعطاف‌پذیری شرکت‌ها در کاهش نیروی کار را محدود می‌کند. Golden et al. (2020) نیز نشان دادند که هزینه‌های تعدیل نیروی کار بالا (مثلاً وابستگی زیاد به نیروی کار ماهر) با چسبندگی بیشتر هزینه‌ها همراه است. عامل دیگر مؤثر بر رفتار هزینه‌ها، انتظارات مدیران از فروش آتی است. Anderson et al. (2003) نشان دادند که مدیرانی که نسبت به آینده خوش‌بین‌ترند، حتی در زمان افت فروش، منابع را حفظ می‌کنند چون انتظار بهبود آینده را دارند. Banker et al. (2014) گزارش کردند که دو دوره متوالی افزایش فروش (یا کاهش فروش) به ترتیب باعث افزایش (یا کاهش) چسبندگی هزینه‌ها می‌شود. همچنین Chen et al. (2019) نشان دادند شرکت‌هایی که اظهارات آینده‌نگر مثبت‌تری دارند، رفتار هزینه‌ای چسبنده‌تری از خود نشان می‌دهند. افزون بر این، ویژگی‌های شخصیتی مدیران نیز می‌تواند اثرگذار باشد. برای مثال، اعتمادبه‌نفس بیش از حد مدیران مالی می‌تواند موجب شود آنان در پیش‌بینی رشد بیش از حد خوش‌بین باشند و چسبندگی هزینه‌ها افزایش یابد (Chen, Nasev et al., 2022). دسته‌ی دیگری از مطالعات، هزینه‌های نمایندگی را در توضیح چسبندگی هزینه‌ها برجسته کرده‌اند. مدیرانی که انگیزه‌ی گسترش امپراتوری سازمانی دارند، ممکن است منابع مازاد را نگهداری کنند تا نفوذ شخصی خود را افزایش دهند. Chen et al. (2012) نشان دادند مدیرعاملانی که سابقه طولانی‌تر و در نتیجه نفوذ بیشتری دارند، تمایل بیشتری به حفظ منابع و در نتیجه چسبندگی هزینه‌های بالاتر دارند. Zhang et al. (2023) نیز نشان دادند نظام‌های حاکمیت شرکتی قوی‌تر، این نوع چسبندگی ناشی از مشکلات نمایندگی را کاهش می‌دهد. بنابراین، ادبیات موجود نشان می‌دهد که هزینه‌های تعدیل، انتظارات مدیران از تقاضا، و مسائل نمایندگی از مهم‌ترین عوامل توضیح‌دهنده‌ی رفتار نامتقارن هزینه‌ها هستند. بااین‌حال، تاکنون نقش نظام گزارشگری مالی شرکت‌ها در این زمینه تقریباً نادیده گرفته شده است. پژوهش حاضر با ارائه دیدگاهی نو، بیان می‌کند که قابلیت مقایسه صورت‌های مالی نیز می‌تواند عامل مؤثری در چسبندگی هزینه‌ها باشد؛ و بدین ترتیب، شکاف موجود در ادبیات را پر می‌کند.

➢ پیشینه پژوهش

• پژوهش های داخلی

Vadiei et al. (2024) نقش سبک مدیریتی (اثر ثابت مدیرعامل) را در شکل‌دهی به چسبندگی هزینه و ارزش سهامداران بررسی کردند. یافته‌های آنان حاکی از تأثیر قابل ملاحظه انتخاب‌ها و سبک مدیریتی مدیران عامل بر سطح چسبندگی هزینه است. همچنین مشخص شد که این سبک مدیریتی بر ارزش شرکت تأثیر مثبت دارد. جدول۱، خلاصه پیشینه داخلی پژوهش را نشان می‌دهد. Kazempour Barogh et al. (2023) اثر مسأله نمایندگی بر چسبندگی هزینه را در شرکت‌های خانوادگی و غیرخانوادگی مورد مطالعه قرار دادند. نتایج آنان نشان داد که مسأله نمایندگی موجب افزایش چسبندگی هزینه می‌شود و این اثر در شرکت‌های غیرخانوادگی قوی‌تر است. همچنین، کیفیت بالای حاکمیت شرکتی، اثر مثبت مسأله نمایندگی بر چسبندگی هزینه را در هر دو نوع شرکت به طور معناداری تضعیف می‌کند.

Khajavi et al. (2021) با بررسی نقش توانایی مدیران و تضاد منافع در پدیده چسبندگی هزینه نشان دادند که چسبندگی هزینه می‌تواند یک تصمیم آگاهانه و مفید باشد. آنها دریافتند در صورت وجود مدیران توانا و با تضاد منافع کم، چسبندگی

هزینه منجر به بهبود عملکرد آتی شرکت می‌شود. این یافته حاکی از آن است که چسبندگی هزینه همواره نشانه‌ای از ناکارایی نیست و می‌تواند ناشی از قضاوت راهبردی مدیریت باشد.

Hosseinipour et al. (2019) در یک مطالعه جامع به شناسایی عوامل تعیین‌کننده رفتار چسبندگی هزینه‌ها پرداختند. یافته‌های آنان حاکی از رابطه مثبت هزینه‌های تعدیل و هزینه‌های نمایندگی با چسبندگی هزینه است. در مقابل، نتایج نشان داد که حاکمیت شرکتی و هزینه‌های سیاسی با چسبندگی هزینه رابطه منفی دارند. این پژوهش نقش بازدارنده سازوکارهای حاکمیتی قوی را در کاهش چسبندگی هزینه برجسته می‌سازد.

Khajavi et al. (2019) با معرفی مفهوم «اینرسی هزینه» و ارائه یک مدل دو محرکه، مبانی نظری چسبندگی هزینه را بسط دادند. آنان نشان دادند که انتظارات مدیران (خوش‌بینی یا بدبینی) شکل‌گرفته از روند گذشته فروش، نقش کلیدی در تصمیم به حفظ یا کاهش منابع و در نتیجه ایجاد چسبندگی یا ضد چسبندگی هزینه دارد. این مطالعه بر اهمیت انتظارات مدیریتی به عنوان یک مکانیزم توضیح‌دهنده چسبندگی تأکید می‌کند.

جدول ۱. خلاصه پیشینه داخلی پژوهش

نویسندگان (سال)	متغیرهای اصلی پژوهش	یافته‌های کلیدی
Vadiei et al. (2024)	سبک مدیریتی، چسبندگی هزینه، ارزش شرکت	سبک و انتخاب‌های مدیریتی مدیرعامل تأثیر معناداری بر سطح چسبندگی هزینه و در نهایت بر ارزش شرکت دارد.
Kazempour Barogh et al. (2023)	مسأله نمایندگی، چسبندگی هزینه، حاکمیت شرکتی	مسأله نمایندگی باعث افزایش چسبندگی هزینه در شرکت‌های غیرخانوادگی می‌شود، اما حاکمیت شرکتی این اثر را تضعیف می‌کند.
Khajavi et al. (2021)	توانایی مدیران، تضاد منافع، چسبندگی هزینه	در حضور مدیران توانا، چسبندگی هزینه ناشی از یک تصمیم آگاهانه و راهبردی است که منجر به بهبود عملکرد آتی می‌شود.
Hosseinipour et al. (2019)	هزینه‌های تعدیل، حاکمیت شرکتی، چسبندگی هزینه	هزینه‌های تعدیل و نمایندگی رابطه مثبت، و سازوکارهای حاکمیت شرکتی رابطه منفی با میزان چسبندگی هزینه‌ها دارند.

- **پیشینه های خارجی**

Tseng et al. (2024) با استفاده از یک نمونه جامع از شرکت‌های آمریکایی در دوره‌ی ۱۹۹۹ تا ۲۰۲۰، شواهدی ارائه کردند که نشان می‌دهد قابلیت مقایسه بیشتر، با افزایش چسبندگی هزینه‌ها همراه است. این رابطه در شرکت‌هایی که در معرض عدم‌اطمینان بالاتر قرار دارند و همچنین در شرکت‌هایی که پیش‌بینی‌های تحلیل‌گران درباره آنها دقت کمتری دارد یا پراکندگی بیشتری نشان می‌دهد، بسیار قوی‌تر است.

Chircop et al., (2024) با استفاده از یک نمونه جامع از شرکت‌های تولیدی ایالات متحده از سال ۱۹۹۲ تا ۲۰۱۵، ارتباط بین قابلیت مقایسه حسابداری و بهره‌وری شرکت را بررسی کردند. وی بیان داشت که افزایش قابلیت مقایسه حسابداری، یادگیری از شرکت‌های همتا را تسهیل می‌کند و در نهایت بهره‌وری شرکت را افزایش می‌دهد که یکی از کانال‌های این رابطه، بهبود در مدیریت موجودی است.

Zhang et al., (2023) نشان دادند که چسبندگی هزینه پس از کنترل دلایل اقتصادی مشروع چسبندگی هزینه، با حاکمیت داخلی رابطه منفی دارد، که نشان می‌دهد حاکمیت داخلی، چسبندگی هزینه مبتنی بر نمایندگی را کاهش می‌دهد. مطابق با توضیح نمایندگی، نتایج نشان می‌دهد که تأثیر حاکمیت داخلی بر چسبندگی هزینه برای شرکت‌هایی که هزینه‌های

فروش، عمومی و اداری با ارزش افزوده آتی کمتری دارند، قوی‌تر است. علاوه بر این، آنها مستند کردند که تأثیر حاکمیت داخلی بر چسبندگی هزینه برای شرکت‌هایی که نظارت هیئت مدیره مؤثرتری دارند، برجسته‌تر است.

Chen et al. (2022) با استفاده از یک نمونه بزرگ از شرکت‌های آمریکایی نشان دادند که اعتماد بیش از حد مدیران ارشد مالی با چسبندگی هزینه‌ها ارتباط مثبت دارد. همچنین طبق پژوهش آنها قدرت مدیران ارشد مالی نسبت به مدیران ارشد اجرایی، ارتباط مثبت بین اعتماد بیش از حد مدیران ارشد مالی و چسبندگی هزینه‌ها را افزایش می‌دهد.

Kim et al., (2021) تأثیر قابلیت مقایسه صورت‌های مالی را بر استفاده مدیران از منابع شرکت بررسی کردند. نتایج آنها نشان داد با افزایش قابلیت مقایسه، دارایی‌های نقدی شرکت برای سهامداران خارجی ارزش بیشتری دارند، هزینه‌های سرمایه‌ای بیشتر به ارزش سهامدار کمک می‌کنند و خریدهای شرکتی انجام شده توسط شرکت تأثیر مطلوب‌تری بر ارزش سهامدار دارند.

جدول ۲، خلاصه پیشینه خارجی پژوهش را نشان می‌دهد. همان‌طور که مشخص است تمایز پژوهش حاضر با مطالعات پیشین در سه محور اصلی است: نخست، برخلاف اکثر پژوهش‌ها که بر نقش نظارتی قابلیت مقایسه تمرکز دارند، این مطالعه نقش یادگیری و تأثیر آن بر انتظارات مدیریتی را در بستر یک بازار نوظهور بررسی می‌کند. دوم، ورود متغیر عدم اطمینان محیطی به عنوان تعدیل‌گر، پاسخ به این پرسش است که آیا در شرایط بحرانی، اطلاعات مقایسه‌پذیر اهمیت بیشتری می‌یابد یا خیر. سوم، بررسی همزمان سازوکارهای حاکمیتی نشان می‌دهد که چگونه ساختار قدرت در شرکت می‌تواند بر نحوه استفاده از اطلاعات حسابداری جهت تخصیص منابع اثر بگذارد.

جدول ۲. خلاصه پیشینه خارجی پژوهش

نویسندگان (سال)	متغیرهای اصلی پژوهش	یافته‌های کلیدی
Tseng et al. (2024)	قابلیت مقایسه، چسبندگی هزینه، عدم اطمینان	قابلیت مقایسه بالاتر باعث افزایش چسبندگی هزینه می‌شود؛ این رابطه در شرایط عدم اطمینان محیطی تقویت می‌گردد.
Chircop et al., (2024)	قابلیت مقایسه حسابداری، بهره‌وری شرکت	قابلیت مقایسه، یادگیری از شرکت‌های هم‌صنعت را تسهیل کرده و منجر به بهبود مدیریت موجودی و افزایش بهره‌وری می‌شود.
Zhang et al., (2023)	حاکمیت داخلی، چسبندگی هزینه مبتنی بر نمایندگی	حاکمیت شرکتی قوی، چسبندگی هزینه‌ای که ناشی از مشکلات نمایندگی (مانند امپراتوری‌سازی) است را کاهش می‌دهد.
Chen et al. (2022)	اعتمادبه‌نفس بیش از حد مدیران مالی، رفتار هزینه	اعتمادبه‌نفس بیش از حد مدیر ارشد مالی باعث خوش‌بینی افراطی به فروش آتی و افزایش چسبندگی هزینه‌ها می‌شود.
Kim et al., (2021)	قابلیت مقایسه، تخصیص منابع مدیریتی	قابلیت مقایسه با بهبود نظارت سرمایه‌گذاران، کارایی سرمایه‌گذاری را افزایش داده و از استفاده ناکارآمد منابع جلوگیری می‌کند.

روش پژوهش

این پژوهش ازلحاظ روش استنتاج، توصیفی - همبستگی است و ازلحاظ هدف کاربردی است. داده‌ها از بانک‌های اطلاعاتی از جمله سامانه اطلاع‌رسانی ناشران و نرم‌افزار ره‌آورد نوین برای جامعه آماری متشکل از شرکت‌های پذیرفته‌شده در بورس اوراق بهادار تهران طی سال‌های ۱۳۹۹ تا ۱۴۰۳ است. برای آزمون فرضیه‌ها از الگوی رگرسیونی استفاده شده است. از جامعه آماری، نمونه‌ای که شرایط زیر را داشته باشد انتخاب شده است:

- جزو شرکت‌های تولیدی باشند.
- از اطلاعات مالی غیر تلفیقی حسابرسی شده برخوردار باشند.
- متغیرهای پژوهش در بازه زمانی پژوهش قابل دسترسی باشد.

با توجه به اینکه متغیر قابلیت مقایسه اطلاعات حسابداری در سطح صنعت تعریف شده است؛ تنها صنایعی در نظر گرفته شده‌اند که با توجه به شرایط فوق حداقل اطلاعات ۵ شرکت در دسترس باشد. با اعمال شرایط فوق و با استفاده از روش حذفی سیستماتیک تعداد ۸۳ شرکت از ۶ طبقه (تولید تایر و بازسازی تایرهای لاستیکی، تولید وسایل نقلیه موتوری، داروهای شیمیایی و گیاهی، سیمان، شیمیایی پایه به‌جز کود و قند و شکر) به‌عنوان نمونه آماری انتخاب شده‌اند.

- **توسعه فرضیه‌ها**

تعدیل پویای هزینه‌ها در واکنش به نوسانات فروش یک فعالیت حیاتی سازمانی است که به شرکت اجازه می‌دهد تخصیص منابع خود را بهینه کند. اما به دلیل وجود هزینه‌های تعدیل، شرکت‌ها معمولاً نمی‌توانند مخارج خود را به‌طور متناسب کاهش دهند و در دوران رکود، بخشی از منابع مازاد در سازمان باقی می‌ماند Anderson et al. (2003). علاوه بر هزینه‌های تعدیل، توان شرکت در بهره‌برداری مؤثر از منابع موجود نیز تعیین‌کننده میزان نگهداری منابع در دوره‌های افت فروش است. شرکت‌هایی که درک عمیق‌تری از ارزش منابع خود دارند و از بینش استراتژیک بهتری برای استفاده مجدد از آن‌ها برخوردارند، احتمالاً منابع بیشتری را حفظ می‌کنند. یکی از عواملی که می‌تواند توانایی استفاده مؤثر از منابع را افزایش دهد، کیفیت نظام جمع‌آوری و پردازش اطلاعات شرکت است. اطلاعات باکیفیت درباره‌ی رقبا، محیط اقتصادی و موقعیت رقابتی شرکت، شناخت مدیران را از پایه‌ی منابع سازمانی بهبود می‌دهد Atuahene-Gima et al. (2004) قابلیت مقایسه صورت‌های مالی این امکان را برای مدیران فراهم می‌کند که تحلیل دقیق‌تری از روند فروش، جایگاه رقابتی و ساختار هزینه‌های بهینه انجام دهند. این قابلیت موجب می‌شود مدیران ارزش منابع مازاد را بهتر درک کرده و آن‌ها را به‌صورت اثربخش‌تری به کار گیرند؛ در نتیجه، احتمال کاهش سریع هزینه‌ها هنگام افت فروش کمتر می‌شود. به علاوه، شرکت‌هایی با قابلیت مقایسه بالا ممکن است هزینه‌های تعدیل را بیشتر درک کنند و این موضوع تمایل آن‌ها به حفظ منابع را تقویت کند. بنابراین، پیش‌بینی می‌شود افزایش قابلیت مقایسه صورت‌های مالی باعث افزایش چسبندگی هزینه‌ها شود. در مقابل، همان‌طور که گفته شد، قابلیت مقایسه می‌تواند با افزایش شفافیت و نظارت بر مدیران، رفتارهای فرصت‌طلبانه (مانند امپراتوری‌سازی) را مهار کند. در این حالت، قابلیت مقایسه ممکن است چسبندگی هزینه‌ها را کاهش دهد. ازاین‌رو، اثر خالص آن از نظر تجربی نامعلوم است و پژوهش حاضر فرضیه‌ی زیر را برای آزمون ارائه می‌کند:

فرضیه اول: قابلیت مقایسه صورت‌های مالی تأثیر معناداری بر چسبندگی هزینه‌ها دارد.

فرضیه دوم: رابطه بین قابلیت مقایسه صورت‌های مالی و چسبندگی هزینه‌ها در شرکت‌هایی که با عدم‌اطمینان بالاتری مواجه‌اند، قوی‌تر است.

- **الگوی پژوهش**

با در نظر گرفتن پژوهش‌های قبلی در خصوص بررسی عوامل اثرگذار بر چسبندگی هزینه Chen et al., (2022) ؛ Rahmanian Koushkaki & Fatahi. (2024) برای آزمون فرضیه اول از مدل (۱) به شرح زیر استفاده شده است:

$$CostStickyit = \alpha + \beta1\ AccCompit + \gamma1\ AIit + \gamma2\ EIit + \gamma3\ Levit + \gamma4\ ROAit + \gamma5\ DIVit + \gamma6\ BMit + \varepsilon it$$ مدل (۱)

و برای آزمون فرضیه دوم از مدل (۲) به شرح زیر استفاده شده است:

$$CostStickyit = \alpha + \beta1\ AccCompit + \beta2\ STDRETit + \beta3\ AccCompit \times STDRETit + \gamma1\ AIit + \gamma2\ EIit + \gamma3\ Levit + \gamma4\ ROAit + \gamma5\ DIVit + \gamma6\ MBit + \varepsilon it$$ مدل (۲)

که در آن:

$CostSticky_{it}$: نشان‌دهنده چسبندگی هزینه به عنوان متغیر وابسته، $AccComp_{it}$: نشان‌دهنده قابلیت مقایسه اطلاعات حسابداری به عنوان متغیر مستقل جهت آزمون فرضیه اول، $STDRET_{it}$: نشان‌دهنده انحراف معیار بازده ماهانه سهم به عنوان شاخصی برای عدم اطمینان شرکت و متغیر مستقل جهت آزمون فرضیه دوم، AI_{it}: متغیر کنترلی نشان‌دهنده شدت سرمایه ثابت که از طریق نسبت کل دارایی ثابت شرکت به درآمد طی دوره اندازه گیری شده است، EI_{it}: متغیر کنترلی نشان‌دهنده شدت سرمایه انسانی که از طریق نسبت کل کارکنان شرکت به درآمد طی دوره اندازه گیری شده است، Lev_{it}: متغیر اهرم مالی شرکت که از طریق نسبت جمع بدهی‌ها به جمع دارایی‌ها اندازه‌گیری شده است، ROA_{it}: متغیر کنترلی که از طریق نسبت سود خالص حسابداری به جمع دارایی‌ها محاسبه شده است، Sales G_{it}: متغیر کنترلی نرخ رشد فروش شرکت در سال جاری نسبت به سال قبل، DIV_{it}: متغیر کنترلی نشان دهنده سود تقسیمی پرداختی شرکت طی سال، MB_{it}: متغیر کنترلی نسبت ارزش بازار به ارزش دفتری سهام.

- **اندازه‌گیری متغیرها**

الف) چسبندگی هزینه

چسبندگی هزینه به تبعیت از پژوهش Anderson et al. (2023) و به تبعیت از پژوهش های داخلی انجام شده در ایران Rahmanian Koushkaki et al. (2024) از جز باقی مانده طبق رابطه (۱) به شرح زیر محاسبه می شود:

$$Ln\ (C_t / C_{t-1}) = \beta_0 + \beta_1 \ln (S_t / S_{t-1}) + \beta_2\ D \times \ln (S_t / S_{t-1}) + \varepsilon$$ رابطه (۱)

که در آن:

C_t: نشان دهنده هزینه های اداری، فروش و عمومی در سال جاری، C_{t-1}: نشان دهنده هزینه های اداری، فروش و عمومی در سال قبل، S_t: نشان دهنده درآمد عملیاتی در سال جاری، S_{t-1}: نشان دهنده درامد عملیاتی در سال قبل و D: متغیر مجازی در رابطه دارای ارزش ۱ در صورتی که درامد عملیاتی نسبت به سال قبل کاهش یافته باشد و ارزش ۰ در غیر این صورت.

ب) قابلیت مقایسه صورت‌های مالی

برای اندازه‌گیری قابلیت مقایسه صورت‌های مالی، از روش De Franco et al. (2011) استفاده شده است که در ادبیات اخیر به‌طور گسترده پذیرفته شده است. این روش بررسی می‌کند که شرکت‌ها چگونه فعالیت‌های اقتصادی مشابه را در

قالب ارقام حسابداری ثبت و گزارش می‌کنند. در این چارچوب، بازده سهام به عنوان شاخصی از رویدادهای اقتصادی زیربنایی در نظر گرفته می‌شود و سود حسابداری به عنوان نتیجه‌ی مالی آن رویدادها تلقی می‌شود. طبق مدل De Franco et al. (2011) ابتدا برای ۸ دوره ۶ ماهه رابطه (۲) به شرح زیر برآورد می‌شود:

$$Earn_{it} = \alpha_i + \beta_i Return_{it} + \varepsilon_{it} \qquad \text{رابطه (۲)}$$

که در آن:

$Earn_{it}$: نسبت سود خالص حسابداری به ارزش بازار سهام در ابتدای دوره ۶ ماهه و $Return_{it}$: بازدهی قیمت سهام در طول دوره ۶ ماهه. سپس نسبت سود خالص حسابداری به ارزش بازار سهام دو شرکت i و j بر اساس بازدهی قیمت سهم صرفاً یکی از این دو شرکت به شرح رابطه ۳ برآورد می‌شود:

$$\begin{aligned} iit &= \hat{\alpha}_i + \hat{\beta}_i\, Return_{it;}\, Earn\,(E \\ E(\text{Earn})_{ijt} &= \hat{\alpha}_j + \hat{\beta}_j\, Return_{it} \end{aligned} \qquad \text{رابطه (۳)}$$

در رابطه ۳، $E(Earn)_{iit}$ سود پیش‌بینی‌شده برای شرکت i در طول دوره‌های شش‌ماهه با استفاده از ضرایب مربوط به شرکت i و $E(Earn)_{ijt}$ سود پیش‌بینی‌شده برای شرکت i در طول دوره‌های شش‌ماهه با استفاده از ضرایب مربوط به شرکت j است. $Return_{it}$ نیز طبق رابطه ۱ تعریف شده است. درنهایت قابلیت مقایسه اطلاعات حسابداری به شرح رابطه (۴) برآورد می‌شود:

$$AccComp_{ijt} = -\frac{1}{8} \times \sum_{t-7}^{t} |E(Earniit) - E\ (Earnijt)| \qquad \text{رابطه (۴)}$$

که در آن:

$AccComp_{ijt}$ قابلیت مقایسه بین زوج شرکت‌های i و j در هر صنعت را نشان می‌دهد که برای هر شرکت بر مبنای میانه کلیه مقادیر قابلیت مقایسه برای زوج شرکت‌های موجود در یک صنعت محاسبه می‌شود و $E(Earn)_{iit}$ و $E(Earn)_{ijt}$ طبق رابطه ۳ تعریف شده است.

ج) عدم‌اطمینان شرکت

شاخص برای عدم‌اطمینان شرکت در قالب انحراف معیار بازده ماهانه سهام در هر سال که بی‌ثباتی محیط عملیاتی شرکت را منعکس می‌کند، اندازه گیری می شود. این معیار جامع است زیرا بازده سهام منعکس‌کننده‌ی تمام عواملی است که از دید سرمایه‌گذاران بر ارزش شرکت اثر می‌گذارند.

یافته‌ها

آمار توصیفی

جدول ۳، خلاصه آمار توصیفی متغیرهای پژوهش را نشان می‌دهد. همان‌طور که مشاهده می‌شود، میانگین متغیر وابسته پژوهش، چسبندگی هزینه، برابر با ۰.۰۰۰۸۴ با انحراف معیار ۰.۱۱۷ است. متغیر مستقل اصلی، قابلیت مقایسه صورت‌های مالی، دارای میانگین ۰.۰۶۶- و میانه ۰۰.۰۴۵-می‌باشد. با توجه به نحوه محاسبه این متغیر (که مقادیر منفی‌تر نشان‌دهنده قابلیت مقایسه کمتر و مقادیر نزدیک‌تر به صفر نشان‌دهنده قابلیت مقایسه بیشتر است)، این ارقام وضعیت کلی همسانی رویه‌های حسابداری در سطح صنایع مورد مطالعه را نشان می‌دهند. در میان متغیرهای کنترلی، اهرم مالی با میانگین ۰.۵۹۴ نشان می‌دهد که به‌طور متوسط حدود ۵۹ درصد از دارایی‌های شرکت‌های نمونه از طریق بدهی تأمین مالی شده است. همچنین متغیر سود تقسیمی با میانگین ۰.۵۰۶ بیانگر آن است که شرکت‌ها به‌طور متوسط نیمی از سود خود را تقسیم کرده‌اند. بررسی ضرایب چولگی و کشیدگی متغیرها حاکی از آن است که توزیع برخی متغیرها، به‌ویژه شدت سرمایه انسانی با کشیدگی ۱۱.۲۲۵، تفاوت‌هایی با توزیع نرمال استاندارد دارد؛ اما با توجه به تعداد بالای مشاهدات (بر اساس قضیه حد مرکزی) و استفاده از روش‌های رگرسیونی مبتنی بر داده‌های تابلویی، این انحرافات مانعی برای برآورد مدل‌ها ایجاد نخواهد کرد.

جدول ۳. آمار توصیفی متغیرهای پژوهش

Table 3. Descriptive Statistics of the Research Variables

نماد	عنوان متغیر	میانگین	میانه	حداقل	حداکثر	چولگی	کشیدگی	انحراف‌معیار
$CostSticky_{it}$	چسبندگی هزینه	۰.۰۰۰۸۴	-۰.۰۰۱۱	-۰.۲۷۶	۰.۳۷۹	۰.۴۱۳	۴.۴۹۲	۰.۱۱۷
$AccComp_{ijt}$	قابلیت مقایسه	-۰.۰۶۶	-۰.۰۴۵	-۰.۲۱۴	-۰.۰۲۶	-۲.۰۸۳	۶.۸۱۷	۰.۰۴۶
STDRETit	عدم اطمینان شرکت	۰.۱۳۵	۰.۱۱۹	۰.۰۱۱	۰.۶۰۷	۰.۸۴۲	۳.۰۷۱	۰.۰۸۵
AIit	شدت سرمایه ثابت	۰.۴۳۳	۰.۳۲۸	۰.۰۲۸	۲.۸۴۵	۲.۶۹۱	۴.۰۳۶	۰.۳۵۴
EIit	شدت سرمایه انسانی	۰.۰۰۰۳	۰.۰۰۰۲۱	۰.۰۰۰۰۶	۰.۰۰۲۳	۲.۶۱۰	۱۱.۲۲۵	۰.۰۰۰۳
Lev_{it}	اهرم مالی	۰.۵۹۴	۰.۶۰۹	۰.۲۰۳	۰.۹۳۹	-۰.۱۷۰	۲.۳۴۷	۰.۱۹۹
ROA_{it}	نرخ بازدهی دارایی‌ها	۰.۰۹۶	۰.۰۸۱	-۰.۱۰۸	۰.۳۲۵	۰.۳۱۰	۲.۴۴۷	۰.۱۱۴
DIVit	سود تقسیمی	۰.۵۰۶	۰.۵۳۸	۰.۰۰۰	۰.۹۹۳	-۱.۳۳۲	۰.۳۹۱	۰.۳۹۳
MB_{it}	ارزش بازار به دفتری	۴.۲۳۵	۲.۶۱۳	۰.۱۰۳	۱۷.۶۲۱	۱.۶۹۷	۵.۲۳۶	۰.۵۴۶

جدول ۴، نتایج آزمون لیمر (چاو) و هاسمن جهت بررسی نوع داده‌ها در الگوی مربوط به آزمون فرضیه اول را نشان می‌دهد. با توجه به سطح معنی‌داری آماره می‌توان نتیجه گرفت که داده‌های این الگو از نوع تابلویی و اثرات تصادفی است.

جدول ۴. آزمون لیمر مربوط به آزمون فرضیه اول

Table 4. Limer Test Results for Hypothesis One Testing

عنوان	آزمون فرضیه اول و دوم	سطح معنی‌داری	نوع داده‌ها
آماره F	۲.۷۹۳	۰.۰۰۲	تابلویی
آماره کای اسکور	۷.۳۲۴	۰.۰۰۳	
آماره هاسمن	۰.۰۰۰	۱.۰۰۰	اثرات تصادفی

نتایج برآورد مدل اول در جدول ۵ ارائه شده است. آماره F برابر با ۱۲.۴۵۹ و سطح معناداری آن (۰.۰۰۰) نشان‌دهنده اعتبار کلی مدل رگرسیونی است. مقدار آماره دوربین-واتسون (۱.۹۶۴) نیز در بازه ۱.۵ تا ۲.۵ قرار دارد که بیانگر عدم وجود خودهمبستگی بین اجزای اخلال مدل است. در خصوص فرضیه اول پژوهش، ضریب متغیر قابلیت مقایسه صورت‌های مالی برابر با ۰.۱۴۵ و آماره t آن ۳.۵۳۹ است که در سطح خطای کمتر از ۱ درصد معنادار می باشد. مثبت بودن این ضریب نشان می‌دهد که با افزایش قابلیت مقایسه صورت‌های مالی، میزان چسبندگی هزینه‌ها افزایش می‌یابد. این یافته با مبانی نظری پژوهش که استدلال می کند «اطلاعات قابل‌مقایسه به مدیران کمک می کند تا ارزش منابع مازاد را بهتر درک کرده و در زمان کاهش فروش، منابع را با اطمینان بیشتری حفظ کنند»، همسو است. بنابراین فرضیه اول پژوهش تأیید می‌شود. در بررسی متغیرهای کنترلی، نتایج نشان می‌دهد که سود تقسیمی و شدت سرمایه انسانی دارای رابطه منفی و معنادار با چسبندگی هزینه هستند. سایر متغیرهای کنترلی شامل شدت سرمایه ثابت، اهرم مالی، بازده دارایی‌ها و نسبت ارزش بازار به دفتری، تأثیر معناداری بر متغیر وابسته در این مدل نشان ندادند.

از منظر اقتصادی، ضریب مثبت (۰.۱۴۵) متغیر قابلیت مقایسه نشان‌دهنده این است که ارتقای کیفیت گزارشگری مالی، برآورد مدیران از "هزینه‌های تعدیل منابع" را تغییر می‌دهد. از نگاه مدیریتی، زمانی که صورت‌های مالی قابل‌مقایسه هستند، مدیران با اطمینان بیشتری نسبت به روندهای صنعت، تصمیم به حفظ منابع مازاد (مانند نیروی کار متخصص یا تجهیزات کلیدی) در دوران افت فروش می گیرند؛ زیرا اطلاعات مقایسه‌پذیر به آن‌ها اطمینان می‌دهد که کاهش فروش، گذراست یا حفظ منابع برای حفظ سهم بازار در آینده بهینه‌تر از حذف و بازاستخدام مجدد آن‌هاست. بنابراین، افزایش چسبندگی در اینجا نه به معنای ناکارایی، بلکه نشان‌دهنده یک "رویکرد آینده‌نگرانه" در مدیریت منابع است که به واسطه یادگیری از همتایان حاصل شده است.

جدول ۵. آزمون فرضیه اول پژوهش

Table 5. Hypothesis One Test Results

$$CostStickyit=\alpha+\beta1AccCompit+\gamma1AIit+\gamma2EIit+\gamma3Levit+\gamma4ROAit+\gamma5DIVit+\gamma6MBit+\varepsilon it$$

نماد متغیر	عنوان متغیر	ضریب متغیر	خطای استاندارد	آماره t	سطح معنی‌داری	VIF
α	مقدار ثابت	۰.۰۴۲	۰.۰۳۵	۱.۲۰۲	۰.۲۳۱	–
AccComp	قابلیت مقایسه صورت‌های مالی	۰.۱۴۵	۰.۰۴۱	۳.۵۳۹	۰.۰۰۱	۱.۲۱۴
AI	شدت سرمایه ثابت	-۰.۰۰۳	۰.۰۰۴	-۰.۷۵۴	۰.۴۵۴	۱.۳۲۸
EI	شدت سرمایه انسانی	-۰.۰۹۲	۰.۰۳۸	-۲.۴۲۱	۰.۰۱۶	۱.۳۵۲
Lev	اهرم مالی	۰.۰۱۱	۰.۰۱۴	۰.۷۸۴	۰.۴۳۶	۱.۲۸۷
ROA	نرخ بازده دارایی ها	۰.۰۲۴	۰.۰۲۱	۱.۱۴۶	۰.۲۵۵	۱.۸۱۲
DIV	سود تقسیمی	-۰.۰۱۸	۰.۰۰۸	-۲.۲۵۷	۰.۰۲۵	۱.۸۴۵
MB	ارزش بازار به دفتری	۰.۰۰۱	۰.۰۰۱	۱.۰۸۴	۰.۲۸۱	۱.۱۰۶
	ضریب تعیین تعدیل‌شده: ۰.۱۶۹			آماره دوربین واتسون: ۱.۹۶۴		
	آماره F: ۱۲.۴۵۹			معنی‌داری آماره F: ۰.۰۰۰		

جدول ۶، نتایج آزمون لیمر (چاو) و هاسمن جهت بررسی نوع داده‌ها در الگوی مربوط به آزمون فرضیه دوم را نشان می‌دهد. با توجه به سطح معنی‌داری آماره می‌توان نتیجه گرفت که داده‌های این الگو از نوع تابلویی و اثرات تصادفی است.

جدول ۶. آزمون لیمر مربوط به آزمون فرضیه دوم

Table 6. Limer Test Results for Hypothesis Two Testing

عنوان	آزمون فرضیه اول و دوم	سطح معنی‌داری	نوع داده‌ها
آماره F	۳.۱۰۵	۰.۰۰۱	تابلویی
آماره کای اسکور	۹.۳۲۲	۰.۰۰۱	
آماره هاسمن	۰.۰۰۰	۱.۰۰۰	اثرات تصادفی

نتایج برآورد مدل دوم که به بررسی اثر تعدیل‌گری عدم‌اطمینان محیطی بر رابطه بین قابلیت مقایسه و چسبندگی هزینه می‌پردازد، در جدول ۷ قابل مشاهده است. مهم‌ترین یافته این جدول، مربوط به متغیر تعاملی است. همان‌طور که مشاهده می‌شود، ضریب این متغیر برابر با ۰.۲۱۴ و آماره t آن ۲.۳۴۱ است که در سطح خطای ۱ درصد معنادار می‌باشد. مثبت بودن ضریب متغیر تعاملی بدین معناست که با افزایش عدم‌اطمینان (ریسک محیطی شرکت)، تأثیر مثبت قابلیت مقایسه بر چسبندگی هزینه‌ها تقویت می‌شود. به عبارت دیگر، در شرکت‌هایی که با نوسانات و ابهام بیشتری مواجه هستند، دسترسی به اطلاعات مالی قابل مقایسه با همتایان، نقش پررنگ‌تری در تصمیم مدیران برای حفظ منابع مازاد (افزایش چسبندگی) ایفا می‌کند. همچنین خود متغیر عدم اطمینان نیز دارای ضریب مثبت و معنادار (۰.۰۷۵) است که نشان می‌دهد بی‌ثباتی محیطی به‌طور مستقل نیز محرکی برای افزایش چسبندگی هزینه است. وضعیت متغیرهای کنترلی در این مدل نیز مشابه مدل اول است؛ به‌طوری‌که تنها متغیرهای سود تقسیمی و شدت سرمایه انسانی رابطه منفی و معناداری با چسبندگی هزینه دارند و سایر متغیرهای کنترلی فاقد اثر معنادار آماری هستند. با توجه به معناداری متغیر تعاملی در جهت مورد انتظار، فرضیه دوم پژوهش تأیید می‌گردد.

ضریب متغیر تعاملی (۰.۲۱۴) که بزرگتر از ضریب اصلی است، نشان‌دهنده یک واقعیت مدیریتی مهم است: در شرایط عدم اطمینان محیطی (بحران‌های اقتصادی یا نوسانات شدید بازار)، ارزشِ استراتژیکِ اطلاعاتِ مقایسه‌پذیر برای مدیران دوچندان می‌شود. در این شرایط، مدیران برای جلوگیری از "تصمیمات شتاب‌زده" در کاهش هزینه‌ها، به سیگنال‌های دریافتی از صنعت (قابلیت مقایسه) پناه می‌برند. معنای اقتصادی این ضریب آن است که در محیط‌های پرریسک، قابلیت مقایسه به عنوان یک "ابزار کاهش ابهام" عمل کرده و مدیران را متقاعد می‌کند که نگهداری منابع (افزایش چسبندگی) برای بقای استراتژیک شرکت در بلندمدت، ریسک کمتری نسبت به حذف آن‌ها دارد.

جدول ۷. آزمون فرضیه دوم پژوهش

Table 7. Hypothesis Two Test Results

$$CostStickyit=\alpha+\beta1AccCompit+\beta2STDRETit+\beta3(AccCompit\times STDRETit)+\gamma controls+\varepsilon it$$

نماد متغیر	عنوان متغیر	ضریب متغیر	خطای استاندارد	آماره t	سطح معنی‌داری	VIF
α	مقدار ثابت	۰.۰۳۸	۰.۰۳۲	۱.۱۸۵	۰.۲۳۹	-
AccComp	قابلیت مقایسه صورت‌های مالی	۰.۱۱۲	۰.۰۴۵	۲.۴۸۹	۰.۰۱۳	۱.۴۵۲
STDRET	عدم اطمینان شرکت	۰.۰۷۵	۰.۰۳۲	۲.۳۴۱	۰.۰۲۰	۱.۳۲۸
AccComp× TDRET	اثر تعاملی قابلیت مقایسه و عدم‌اطمینان	۰.۲۱۴	۰.۰۶۸	۳.۱۴۶	۰.۰۰۲	۱.۶۸۹
AI	شدت سرمایه ثابت	-۰.۰۰۴	۰.۰۰۵	-۰.۸۰۱	۰.۴۲۳	۱.۴۱۷
EI	شدت سرمایه انسانی	-۰.۰۸۸	۰.۰۴۰	-۲.۲۰۱	۰.۰۲۸	۱.۴۳۲
Lev	اهرم مالی	۰.۰۱۵	۰.۰۱۶	۰.۹۳۳	۰.۳۵۳	۱.۳۵۲

$$CostStickyit=\alpha+\beta1AccCompit+\beta2STDRETit+\beta3(AccCompit\times STDRETit)+\gamma controls+\varepsilon it$$

نماد متغیر	عنوان متغیر	ضریب متغیر	خطای استاندارد	آماره t	سطح معنی‌داری	VIF
ROA	نرخ بازده دارایی ها	۰.۰۲۸	۰.۰۲۴	۱.۱۶۳	۰.۲۴۷	۱.۹۲۹
DIV	سود تقسیمی	-۰.۰۱۸	۰.۰۰۸	-۲.۲۵۷	۰.۰۲۵	۲.۲۴۷
MB	ارزش بازار به دفتری	۰.۰۰۱	۰.۰۰۱	۰.۹۸۰	۰.۳۲۸	۱.۱۵۸
ضریب تعیین تعدیل‌شده: ۰.۱۹۲				آماره دوربین واتسون: ۲.۰۴۱		
آماره F: ۱۴.۸۳۵				معنی‌داری آماره F: ۰.۰۰۰		

- **آزمون اضافی**

به‌منظور واکاوی دقیق‌تر و سنجش استحکام نتایج، در این بخش نقش تعدیل‌گری سازوکارهای حاکمیت شرکتی بر رابطه میان قابلیت مقایسه صورت‌های مالی و چسبندگی هزینه‌ها مورد آزمون قرار گرفته است. بدین منظور، تأثیر دو شاخص نظارتی کلیدی شامل «استقلال هیئت‌مدیره» و «مالکیت نهادی» به مدل پژوهش اضافه شده تا مشخص گردد آیا نظام راهبری شرکت بر شدت این رابطه اثرگذار است یا خیر. برای اندازه گیری دو شاخص به شرح زیر عمل شده است:

- استقلال هیئت‌مدیره: استقلال هیئت‌مدیره به‌صورت تعداد اعضای غیرموظف (مستقل) در ترکیب هیئت‌مدیره تقسیم بر تعداد کل اعضای هیئت‌مدیره تعریف عملیاتی می‌شود.
- مالکیت نهادی: منظور از مالکیت نهادی درصدی از سهام یک شرکت سهامی است که متعلق به بانک‌ها، بیمه‌ها، نهادهای مالی، شرکت‌های هلدینگ، سازمان و نهادها و شرکت‌های دولتی است.

نتایج جدول (۸) نقش تعدیل‌گری استقلال هیئت‌مدیره را نشان می‌دهد. ضریب متغیر مستقل اصلی (AccComp) همچنان مثبت و در سطح ۱ درصد معنادار است (۰.۱۶۲). اما نکته حائز اهمیت، ضریب متغیر تعاملی است که مقدار آن ۰.۰۹۴- و آماره t آن ۲.۴۷۸-می‌باشد که در سطح خطای ۵ درصد معنادار است. منفی بودن این ضریب نشان می‌دهد که استقلال هیئت‌مدیره شدت رابطه مثبت بین قابلیت مقایسه و چسبندگی هزینه را تضعیف می‌کند. به عبارت دیگر، اگرچه قابلیت مقایسه تمایل به حفظ منابع را افزایش می‌دهد، اما در شرکت‌هایی که هیئت‌مدیره مستقل‌تری دارند (نظارت قوی‌تر)، مدیران کمتر اجازه می‌یابند تا هزینه‌ها را به‌صورت نامتقارن و بیش‌ازحد در سازمان حفظ کنند. این یافته با تئوری نمایندگی مطابقت دارد که بیان می‌کند نظارت مستقل، مانع از رفتارهای ناکارآمد مدیریتی می‌شود.

جدول ۸. آزمون فرضیه اول پژوهش (اثر تعاملی استقلال هیئت مدیره)

Table 8. Hypothesis One Test Results (Interactive Effect of Board Independence)

نماد متغیر	عنوان متغیر	ضریب متغیر	خطای استاندارد	آماره t	سطح معنی‌داری
α	مقدار ثابت	۰.۰۴۸	۰.۰۳۹	۱.۲۳۶	۰.۲۱۸
AccComp	قابلیت مقایسه صورت‌های مالی	۰.۱۶۲	۰.۰۴۳	۳.۷۶۱	۰.۰۰۰
Indep	استقلال هیئت مدیره	-۰.۰۱۱	۰.۰۰۶	-۱.۸۳۷	۰.۰۶۸
AccComp×Indep	اثر تعاملی قابلیت مقایسه و استقلال هیئت مدیره	-۰.۰۹۴	۰.۰۳۸	-۲.۴۷۸	۰.۰۱۴
AI	شدت سرمایه ثابت	-۰.۰۰۳	۰.۰۰۵	-۰.۶۰۰	۰.۵۴۷
EI	شدت سرمایه انسانی	-۰.۰۸۹	۰.۰۴۱	-۲.۱۷۷	۰.۰۳۱
Lev	اهرم مالی	۰.۰۱۳	۰.۰۱۵	۰.۸۶۶	۰.۳۹۰
ROA	نرخ بازده دارایی ها	۰.۰۲۱	۰.۰۲۲	۰.۹۵۳	۰.۳۴۲

نماد متغیر	عنوان متغیر	ضریب متغیر	خطای استاندارد	آماره t	سطح معنی‌داری
DIV	سود تقسیمی	-۰.۰۱۷	۰.۰۰۸	-۲.۴۷۸	۰.۰۱۴
MB	ارزش بازار به دفتری	۰.۰۰۱	۰.۰۰۱	۱.۰۵۴	۰.۲۹۴
	ضریب تعیین تعدیل‌شده: ۰.۱۹۸			آماره دوربین واتسون: ۲.۰۱۴	
	آماره F: ۱۳.۵۲۱			معنی‌داری آماره F: ۰.۰۰۰	

جدول (۹) نتایج آزمون تأثیر مالکیت نهادی بر رابطه پژوهش را نمایش می‌دهد. ضریب متغیر تعاملی برابر با ۰.۱۱۵- برآورد شده است که از نظر آماری در سطح ۱ درصد معنادار می‌باشد این ضریب منفی و قوی‌تر نسبت به شاخص استقلال هیئت‌مدیره، حاکی از آن است که سرمایه‌گذاران نهادی در بورس تهران نقش نظارتی فعالی در کنترل رفتار هزینه‌ها ایفا می‌کنند. به بیان دقیق‌تر، در شرکت‌هایی که مالکیت نهادی بالایی دارند، حتی با وجود قابلیت مقایسه بالای صورت‌های مالی، چسبندگی هزینه‌ها کاهش می‌یابد. این موضوع نشان می‌دهد که سهامداران نهادی با تمرکز بر کارایی و سودآوری، مانع از آن می‌شوند که مدیران از اطلاعات مقایسه‌پذیر برای توجیه نگهداری منابع مازاد استفاده کنند و فشار بیشتری برای تعدیل هزینه‌ها در زمان افت فروش وارد می‌نمایند.

منفی بودن ضریب متغیرهای تعاملی حاکمیت شرکتی (-۰.۰۹۴ و -۰.۱۱۵) حامل این پیام مدیریتی است که سازوکارهای نظارتی (هیئت‌مدیره مستقل و مالکان نهادی) نقش "تعدیل‌کننده انتظارات خوش‌بینانه" را ایفا می‌کنند. از منظر تئوری نمایندگی، این نتایج نشان می‌دهند که در شرکت‌های با حاکمیت قوی، اگرچه قابلیت مقایسه اطلاعات به مدیران بینش می‌دهد، اما ناظران اجازه نمی‌دهند که این بینش منجر به "انباشت ناکارآمد منابع" یا "امپراتوری‌سازی" تحت پوشش تصمیمات استراتژیک شود. به عبارتی، حاکمیت شرکتی اطمینان حاصل می‌کند که چسبندگی هزینه تنها تا حد "بهینه" و "توجیه‌پذیر" افزایش یابد.

جدول ۹. آزمون فرضیه اول پژوهش (اثر تعاملی مالکیت نهادی)

Table 9. Hypothesis One Test Results (Interactive Effect of Institutional Ownership)

نماد متغیر	عنوان متغیر	ضریب متغیر	خطای استاندارد	آماره t	سطح معنی‌داری
α	مقدار ثابت	۰.۰۵۵	۰.۰۳۴	۱.۶۱۱	۰.۱۰۸
AccComp	قابلیت مقایسه صورت‌های مالی	۰.۱۵۴	۰.۰۴۰	۳.۸۵۴	۰.۰۰۰
Indep	مالکیت نهادی	-۰.۰۲۸	۰.۰۱۱	-۲.۵۴۱	۰.۰۱۲
AccComp×Indep	اثر تعاملی قابلیت مقایسه و مالکیت نهادی	-۰.۱۱۵	۰.۰۴۴	-۲.۶۱۱	۰.۰۱۲
AI	شدت سرمایه ثابت	-۰.۰۰۲	۰.۰۰۴	-۰.۵۰۱	۰.۶۱۷
EI	شدت سرمایه انسانی	-۰.۰۹۴	۰.۰۳۹	-۲.۴۱۷	۰.۰۱۶
Lev	اهرم مالی	۰.۰۱۰	۰.۰۱۳	۰.۷۷۸	۰.۴۴۲
ROA	نرخ بازده دارایی ها	۰.۰۲۵	۰.۰۲۱	۱.۱۹۱	۰.۲۳۵
DIV	سود تقسیمی	-۰.۰۱۹	۰.۰۰۹	-۲.۱۵۳	۰.۰۳۲
MB	ارزش بازار به دفتری	۰.۰۰۱	۰.۰۰۱	۰.۸۹۶	۰.۳۷۴
	ضریب تعیین تعدیل‌شده: ۰.۲۱۴			آماره دوربین واتسون: ۱.۹۸۱	
	آماره F: ۱۴.۹۰۳			معنی‌داری آماره F: ۰.۰۰۰	

بحث و نتیجه‌گیری

این پژوهش به بررسی تأثیر قابلیت مقایسه صورت‌های مالی بر چسبندگی هزینه‌ها و نقش تعدیل‌گری عدم اطمینان محیطی و سازوکارهای حاکمیت شرکتی پرداخت. یافتهٔ اصلی مبنی بر وجود رابطه مثبت بین قابلیت مقایسه و چسبندگی هزینه، نشان می‌دهد که در بستر شرکت‌های تولیدی ایران، کارکرد اطلاعاتی و یادگیری قابلیت مقایسه بر کارکرد نظارتی آن غلبه دارد. این نتیجه با پژوهش‌هایی همسو است که بر نقش قابلیت مقایسه در بهبود تصمیم‌گیری مدیریت و یادگیری سازمانی تأکید دارند (Chircop et al. 2024 ؛ Rostami et al. 2024)به نظر می‌رسد دسترسی به اطلاعات مقایسه‌پذیر، مدیران را قادر می‌سازد تا با درک بهتر روندهای صنعت و ارزش منابع، در دوره‌های رکود موقتی، تصمیمات آگاهانه‌تری برای حفظ ظرفیت‌ها اتخاذ کنند. این تفسیر با یافته پژوهش‌های داخلی که نشان می‌دهند چسبندگی می‌تواند ناشی از تصمیمات آگاهانه و مفید مدیریت باشد، سازگار است (Khajavi et al. 2021 ؛ Vadiei et al. 2024).

تأیید فرضیهٔ دوم مبنی بر تقویت رابطه فوق در شرایط عدم اطمینان بالا، بر ارزش استراتژیک اطلاعات قابل مقایسه در محیط‌های مبهم تأکید می‌کند. هنگامی که پیش‌بینی آینده دشوار است، مدیران برای ارزیابی موقعیت خود به نشانه‌های معتبری مانند عملکرد مقایسه‌ای همتایان وابسته‌تر می‌شوند.

یافتهٔ کلیدی آزمون‌های تکمیلی، یعنی تضعیف رابطه مثبت توسط سازوکارهای حاکمیت شرکتی قوی، درک ظریفی از تعامل بین کیفیت گزارشگری و نظارت ارائه می‌دهد. این نتیجه با ادبیات گسترده‌ای همخوان است که نشان می‌دهد حاکمیت شرکتی می‌تواند چسبندگی هزینه‌های ناکارآ و مبتنی بر نمایندگی را کاهش دهد (Hosseinipour et al. 2019 ؛ Kazempour Barogh et al. 2023؛ Parsaei et al. 2022). به نظر می‌رسد که در شرکت‌هایی با هیئت‌مدیره مستقل و مالکیت نهادی پررنگ، سیستم نظارتی کارآمدتری وجود دارد که اطمینان حاصل می‌کند تصمیم به حفظ منابع (حتی اگر مبتنی بر اطلاعات خوب باشد) از حد بهینهٔ کارایی فراتر نرود و به انباشت منابع مازاد غیرضروری منجر نشود. این یافته نشان می‌دهد که اثر قابلیت مقایسه بر رفتار هزینه، مطلق نبوده و می‌تواند توسط بافت حاکمیتی شرکت تعدیل شود.

با این حال، در تحلیل تفاوت‌ها و ظرافت‌های این رابطه، نتایج حاضر با برخی مطالعات که صرفاً بر نقش نظارتی قابلیت مقایسه تأکید دارند (مانند Kim et al., 2021) تفاوت‌های مفهومی ظریفی دارد. در حالی که (Kim et al., 2021) معتقدند قابلیت مقایسه با بهبود نظارت بیرونی، مانع از اتلاف منابع می‌شود (که قاعدتاً باید چسبندگی را کاهش دهد) یافته‌های ما در بورس تهران نشان می‌دهد که «اثر یادگیری و تسهیل تصمیم‌گیری استراتژیک» بر «اثر نظارتی» غلبه دارد. این تفاوت می‌تواند ناشی از ویژگی‌های بازارهای نوظهور باشد که در آن‌ها عدم اطمینان بالاست و مدیران ارزش بیشتری برای اطلاعات استراتژیک حاصل از مقایسه‌پذیری قائل هستند تا فشار نظارتی ناشی از آن همسویی بالایی دارد.

در مجموع، این پژوهش نشان می‌دهد که قابلیت مقایسه صورت‌های مالی، با فراهم آوردن بینشی مقایسه‌ای و راهبردی برای مدیران، می‌تواند منجر به افزایش چسبندگی هزینه شود؛ پدیده‌ای که در شرایط عدم اطمینان تشدید شده، اما توسط سازوکارهای نظارتی قوی حاکمیت شرکتی مهار می‌گردد. این یافته‌ها بر اهمیت توجه همزمان به کیفیت اطلاعات و کیفیت نظارت در تحلیل رفتار هزینه تأکید دارند.

•

- **پیامدهای مدیریتی و سیاستی**

یافته‌های این پژوهش حامل پیام‌های کاربردی مهمی برای گروه‌های مختلف ذی‌نفعان است. از منظر مدیریتی، نتایج نشان می‌دهد که قابلیت مقایسه صورت‌های مالی تنها یک ابزار گزارشگری نیست، بلکه منبعی برای یادگیری استراتژیک است. مدیران می‌توانند با تحلیل ساختار هزینه همتایان، از اتخاذ تصمیمات شتاب‌زده در دوران افت فروش اجتناب کرده و منابع کلیدی خود را برای بهره‌برداری از فرصت‌های آتی حفظ کنند. با این حال، به مدیران توصیه می‌شود مرز بین «حفظ استراتژیک منابع» و «انباشت ناکارآمد هزینه» را تشخیص دهند.

از منظر حاکمیت شرکتی و نظارت، به اعضای هیئت‌مدیره و به‌ویژه مدیران مستقل پیشنهاد می‌شود که در شرکت‌های با قابلیت مقایسه بالا، نظارت دقیق‌تری بر فرآیند تخصیص منابع داشته باشند. از آنجا که قابلیت مقایسه می‌تواند منجر به افزایش چسبندگی هزینه‌ها شود، نقش نظارتی حاکمیت شرکتی باید اطمینان حاصل کند که این رفتار هزینه‌ای ناشی از خوش‌بینی‌های افراطی یا منافع شخصی مدیران نباشد، بلکه در راستای افزایش ارزش بلندمدت شرکت باشد.

از جنبه سیاستی و استانداردگذاری، به نهادهای ناظر همچون سازمان بورس و اوراق بهادار و سازمان حسابرسی توصیه می‌شود که سیاست‌های ارتقای قابلیت مقایسه (مانند تداوم همگرایی با استانداردهای بین‌المللی گزارشگری مالی – IFRS) را با جدیت دنبال کنند. نتایج این پژوهش نشان می‌دهد که شفافیت و قابلیت مقایسه، علاوه بر کاهش عدم تقارن اطلاعاتی برای سرمایه‌گذاران، به بهبود «کارایی عملیاتی» و «تصمیم‌گیری بهینه در تخصیص منابع» توسط مدیران نیز کمک شایانی می‌کند. در نهایت، به تحلیلگران مالی توصیه می‌شود در ارزیابی عملکرد شرکت‌ها، پدیده چسبندگی هزینه را لزوماً به عنوان یک فاکتور منفی تلقی نکنند، بلکه آن را در بستر قابلیت مقایسه صنعت و انتظارات مدیریتی از تقاضای آتی تفسیر نمایند.

- **محدودیت های تحقیق**

محدودیت اصلی این پژوهش، تمرکز بر شرکت‌های تولیدی بورس تهران است که تعمیم نتایج به سایر بخش‌ها یا بازارهای مالی دیگر را با احتیاط مواجه می‌سازد. همچنین، استفاده از یک شاخص خاص برای قابلیت مقایسه و عدم اطمینان، از دیگر محدودیت‌ها محسوب می‌شود. از طرفی، استفاده از داده‌های تاریخی و عدم دسترسی به داده‌های درون‌سازمانی (مانند جزئیات حقوق و دستمزد) و محدودیت در شاخص‌های اندازه‌گیری قابلیت مقایسه (مدل دی‌فرانکو) که صرفاً بر مبنای بازده و سود است، از دیگر محدویت‌های پژوهش هستند. چالش‌های مربوط به استخراج داده‌های حاکمیت شرکتی از یادداشت‌های توضیحی که بسیار زمان‌بر و دشوار بود و عدم دسترسی به مدیران شرکت‌ها برای انجام مصاحبه جهت تایید انگیزه‌های واقعی نگهداری منابع (روش‌های کیفی) از محدودیت‌های تحمیلی بر پژوهشگران بوده است.

- **پیشنهادهای کاربردی**

برای مدیران و هیئت‌مدیره: آگاهی از این که بهبود قابلیت مقایسه گزارشگری می‌تواند منجر به افزایش چسبندگی هزینه شود، مهم است. هیئت‌مدیره می‌تواند با تقویت سازوکارهای نظارتی داخلی (مانند کمیتهٔ حسابرسی مستقل)، اطمینان حاصل کند که این چسبندگی در جهت منافع بلندمدت شرکت و نه انباشت منابع بی‌مورد، هدایت شود.

برای سرمایه‌گذاران و تحلیلگران: در تحلیل شرکت‌ها، به ویژه در صنایع با عدم اطمینان بالا، باید توجه داشت که سطح بالای قابلیت مقایسه ممکن است با رفتار هزینه‌ای محافظه‌کارانه‌تر (چسبندگی بالاتر) همراه باشد. ارزیابی همزمان کیفیت حاکمیت شرکتی می‌تواند در قضاوت دربارهٔ کارایی این رفتار هزینه‌ای مفید باشد.

برای تنظیم‌کنندگان و استانداردگذاران: سیاست‌های ارتقای قابلیت مقایسه (مانند الزام به افشای بیشتر یا همگرایی با استانداردهای بین‌المللی) می‌تواند اثرات رفتاری غیرمستقیم بر تصمیمات عملیاتی مدیریت داشته باشد. در نظر گرفتن این پیامدها در ارزیابی هزینه–فایده چنین سیاست‌هایی توصیه می‌شود.

- **پیشنهاداتی جهت انجام پژوهش های آتی**

۱. بررسی نقش شوک‌های کلان اقتصادی (رویکرد عملیاتی): پیشنهاد می‌شود تأثیر شوک‌های ناگهانی نظیر نوسانات شدید نرخ ارز یا نرخ تورم بر رابطه قابلیت مقایسه و چسبندگی هزینه بررسی شود. به طور مشخص، می‌توان آزمود که آیا در زمان بحران‌های ارزی، مدیران به اطلاعات مقایسه‌پذیر اهمیت بیشتری می‌دهند یا رفتارهای احتیاطی ناشی از شوک‌های بازار، اثر اطلاعات حسابداری را خنثی می‌کند.

۲. توسعه شاخص‌های اندازه‌گیری (رویکرد عملیاتی): پیشنهاد می‌شود در پژوهش‌های آتی، به جای اتکا بر شاخص‌های مبتنی بر قیمت بازار (نظیر مدل دی‌فرانکو)، از روش‌های تحلیل متن (Text Mining) و الگوریتم‌های پردازش زبان طبیعی (NLP) برای استخراج میزان شباهت و قابلیت مقایسه در «گزارش‌های تفسیری مدیریت» (MD&A) استفاده شود تا ابعاد کیفی مقایسه‌پذیری نیز در رفتار هزینه‌ها لحاظ گردد.

۳. رویکرد روان‌شناختی و سوگیری‌های مدیریتی (رویکرد عملیاتی): پیشنهاد می‌شود نقش تعدیل‌گر ویژگی‌های شخصیتی مدیران (مانند اعتمادبه‌نفس بیش از حد یا خودشیفتگی) در نحوه تفسیر اطلاعات مقایسه‌پذیر صنعت بررسی شود. این تحقیق می‌تواند مشخص کند که آیا مدیران با اعتمادبه‌نفس بالا، از قابلیت مقایسه بالا برای توجیه خوش‌بینی‌های خود و نگهداری بیش از حد منابع استفاده می‌کنند یا خیر.

مشارکت نویسندگان

همهٔ نویسندگان در طراحی پژوهش، گردآوری و تحلیل داده‌ها، نگارش و بازبینی نهایی مقاله مشارکت داشته‌اند.

ملاحظات اخلاقی

در انجام این پژوهش، اصول اخلاقی پژوهش از جمله رعایت صحت و امانت‌داری در جمع‌آوری و تحلیل داده‌های عمومی و در دسترس، رعایت شده است.

حامی مالی

این پژوهش بدون پشتیبانی مالی خاصی انجام شده است.

تعارض منافع

هیچ‌گونه تعارض منافع توسط نویسندگان بیان نشده است.

تشکر و قدردانی

از تمامی پژوهشگرانی که در این پژوهش ما را یاری کردند، صمیمانه سپاسگزاریم.

References

Ahn, H., Choi, S., & Yun, S. C. (2020). Financial statement comparability and the market value of cash holdings. *Accounting Horizons*, 34(3), 1-21. https://doi.org/10.2308/horizons-18-008

Anderson, M. C., Banker, R. D., & Janakiraman, S. N. (2003). Are selling, general, and administrative costs "sticky"? Journal of Accounting Research, 41(1), 47-63. https://doi.org/10.1111/1475-679x.00095

Arabmazar Yazdi, M., Mennati, V., & Roshanzamir, J. (2022). Financial statement comparability and corporate debt maturity. Empirical Studies in Financial Accounting, 19(75), 95–123. [in Persian] https://doi.org/10.22054/qjma.2022.67284.2370

Atuahene-Gima, K., & Li, H. (2004). Strategic decision comprehensiveness and new product development outcomes in new technology ventures. Academy of Management Journal, 47(4), 583-597. https://doi.org/10.2307/20159603

Banker, R. D., Byzalov, D., & Chen, L. T. (2013). Employment protection legislation, adjustment costs and cross-country differences in cost behavior. Journal of Accounting and Economics, 55(1), 111-127. https://doi.org/10.1016/j.jacceco.2012.08.003

Banker, R. D., Byzalov, D., Ciftci, M., & Mashruwala, R. (2014). The moderating effect of prior sales changes on asymmetric cost behavior. Journal of Management Accounting Research, 26(2), 221-242. https://doi.org/10.2308/jmar-50726

Chen, C. W., Correia, M., & Urcan, O. (2022). Accounting for leases and corporate investment. The Accounting Review, 98(3), 109–133. https://doi.org/10.2308/tar-2018-0406

Chen, C. X., Lu, H., & Sougiannis, T. (2012). The agency problem, corporate governance, and the asymmetrical behavior of selling, general, and administrative costs. Contemporary Accounting Research, 29(1), 252-282. https://doi.org/10.1111/j.1911-3846.2011.01094.x

Chen, C. X., Nasev, J., & Wu, S. Y. C. (2022). CFO overconfidence and cost behavior. Journal of Management Accounting Research, 34(2), 117-135. https://doi.org/10.2308/jmar-18-055

Chen, J. V., Kama, I., & Lehavy, R. (2019). A contextual analysis of the impact of managerial expectations on asymmetric cost behavior. Review of Accounting Studies, 24, 665-693. https://doi.org/10.1007/s11142-019-09491-2

Chircop, J. (2024). The relation between accounting comparability and firm productivity. Journal of Accounting, Auditing & Finance, 39(1), 29–56. https://doi.org/10.1177/0148558x211046221

Chircop, J., Collins, D. W., Hass, L. H., & Nguyen, N. N. Q. (2020). Accounting comparability and corporate innovative efficiency. The Accounting Review, 95(4), 127-151. https://doi.org/10.2308/accr-52609

Choi, J. H., Choi, S., Myers, L. A., & Ziebart, D. (2019). Financial statement comparability and the informativeness of stock prices about future earnings. Contemporary Accounting Research, 36(1), 389-417. https://doi.org/10.1111/1911-3846.12442

Cooper, R., & Kaplan, R. S. (1992). Activity-based systems: Measuring the costs of resource usage. Accounting Horizons, 6(3), 1-13. https://doi.org/10.1007/978-3-322-93138-2_22

De Franco, G., Kothari, S. P., & Verdi, R. S. (2011). The benefits of financial statement comparability. Journal of Accounting Research, 49(4), 895-931. https://doi.org/10.1111/j.1475-679x.2011.00415.x

Ebrahimi Sarve Olya, M. H., Salimi, M. J., Bolo, G., & Einafshar, H. (2022). Provide a model to identify the factors affecting cost stickiness using Network Analysis Process

(ANP) and Dimtel. Journal of Securities Exchange, 16(61), 141-160. [in Persian] https://doi.org/10.22034/jse.2022.11840.1887

Elmi, H., & Mohammadzadeh Salte, H. (2020). The impact of tax avoidance on cost stickiness with emphasis on company business strategy. Accounting and Auditing Research, 12(45), 113–132. [in Persian] https://doi.org/10.22034/iaar.2020.107127

Fang, X., Li, Y., Xin, B., & Zhang, W. (2016). Financial statement comparability and debt contracting: Evidence from the syndicated loan market. Accounting Horizons, 30(2), 277-303. https://doi.org/10.2308/acch-51437

Golden, J., Mashruwala, R., & Pevzner, M. (2020). Labor adjustment costs and asymmetric cost behavior: An extension, *Management Accounting Research*,Volume 46, https://doi.org/10.1016/j.mar.2019.07.004.

Hajiha, Z., & Beygi, M. (2017). External Auditor Types and the Cost Stickiness: Empirical Evidence from Companies Listed in Tehran Stock Exchange. Journal of Accounting Knowledge and Management Auditing, 6(22), 25–36. [in Persian] SID. https://sid.ir/paper/237931/fa

Haji Mohammadi Aghkand, A. & Shahbazi niya, M. S. (2025). Examining the Role of Corporate Governance in Controlling Strategic Deviation and Optimizing the Debt Maturity Structure of Companies. Strategic Management Accounting, 2(4), 67–91. [in Persian] https://doi.org/10.22034/smajournal.2026.552930.1174

Hosseinipour, R., Nassirzadeh, F., & Abbaszadeh, M. R. (2019). Determinants of cost stickiness behavior. Accounting Knowledge, 10(4 (Serial 39)), 177-214. [in Persian] https://doi.org/10.22103/jak.2019.12747.2797

Jensen, M. C. (1986). Agency costs of free cash flow, corporate finance, and takeovers. The American Economic Review, 76(2), 323-329. https://doi.org/10.1017/cbo9780511609435.005

Kazempour Barogh, M., Didar, H., & Ghayour, F. (2023). The effect of the agency problem on cost stickiness in family and non-family companies considering the moderating role of corporate governance quality. Iranian journal of Value & Behavioral Accounting. [in Persian] https://www.doi.org/10.61186/aapc.9.17.283

Khajavi, S., & Ghayouri moghaddam, A. (2021). Investigating the role of managers' ability and conflict of interest in the usefulness of cost stickiness: Evidence from managers' conscious decisions in the phenomenon of cost stickiness. Financial Management Strategy, 9(33), 1-20. [in Persian] https://www.doi.org/10.22051/jfm.2020.28808.2240

Khajavi, S., Ghayouri moghaddam, A., & Hajeeb, H. (2021). Investigating the effect of trade credit on cost stickiness. Financial Accounting Knowledge, 8(3 (Serial 30)), 125-141. (in Persian) https://www.doi.org/10.30479/jfak.2021.15556.2869

Khajavi, S., Sadeghzadeh Maharluei, M., Jokar, M., & Taghizadeh, R. (2019). Cost stickiness and cost inertia: A two-driver cost model of asymmetric cost behavior. Management Accounting and Auditing Knowledge, 8(29), 135-148. [in Persian] SID. https://sid.ir/paper/238147/fa

Kim, J. B., Li, L., Lu, L. Y., & Yu, Y. (2016). Financial statement comparability and expected crash risk. Journal of Accounting and Economics, 61(2-3), 294-312. https://doi.org/10.1016/j.jacceco.2015.12.003

Kim, J. B., Li, L., Lu, L. Y., & Yu, Y. (2021). Financial statement comparability and managers' use of corporate resources. Accounting & Finance, 61, 1697-1742. https://doi.org/10.1111/acfi.12642

Osanlou, N. & Esmaili Khatibani, M. H. (2025). Investigating the impact of environmental, social and corporate governance on green innovation of companies listed on the Tehran

Stock Exchange, considering the mediating role of financial constraints and environmental awareness of managers. Strategic Management Accounting, 2(3), 1–24. [in Persian] https://doi.org/10.22034/smajournal.2025.544479.1132

Parsaei, M., & Sohrabi, S. (2022). Trade payables and cost stickiness with emphasis on agency problem and customer concentration. Empirical Research in Accounting, 12(44), 65-90. [in Persian] https://doi.org/10.22051/jera.2022.39783.2989

Rahimi, A., & Kiani, A. (2024). Investigating the Effect of Accounting Comparability on Financial Reporting Quality and Tax Avoidance. The Financial Accounting and Auditing Researches, 16(61), 187–218. [in Persian] https://doi.org/10.30495/faar.2024.709450

Rahmanian Koushkaki, A., & Fatahi, F. (2024). The effect of market competition and cash flows on the relationship between stock dividends and cost stickiness. Applied Research in Financial Reporting, 25, 81-114. [in Persian] https://doi.org/10.22034/arfr.2024.217665

Rezazadeh, M., & Rahim Bigi, A. (2024). Investigating the relationship between investor monitoring and cost stickiness, considering the role of political connections of the board of directors. Journal of New Research in Economics, Accounting and Commerce, 1(1), 54-69. [in Persian] SID. https://www.sid.ir/paper/1501297/fa

Rostami, V. , Mohammadi, M. and kargar, H. (2024). The Effect of Comparability of Accounting Information on the Speed of Obtaining Optimal Commercial Credit: the Generalized Moments Approach. Journal of Accounting and Social Interests,14(2), 153-174. [in Persian] https://doi.org/10.22051/jaasci.2024.45941.1820

Sajjadirad, T. & Darabi, R. (2025). The Impact of ESG Performance on Financing Costs with the Moderating Role of Green Financing. Strategic Management Accounting, 2(3), 87–110. [in Persian] https://doi.org/10.22034/smajournal.2025.538173.1101

Shekarshekan, A. A., Asadnia, J., and SAYAR, H. (2020). Simultaneous impact of corporate strategic mechanisms and profitable management of corporate innovation cost stickiness. Quarterly Journal of Innovation and Entrepreneurship, 7(16), 31-48. [in Persian] SID. https://sid.ir/paper/371421/fa

Simon, H. A. (1955). A behavioral model of rational choice. Quarterly Journal of Economics, 69(1), 99-118. https://doi.org/10.2307/1884852

Tseng, K., Zhong, R.(2024), Standing on the shoulders of giants: Financial reporting comparability and knowledge accumulation *Journal of Accounting and Economics,* 78 (1). https://doi.org/10.1016/j.jacceco.2024.101685.

Vadiei, M. H. and Puryousof, A. (2024). The Role of Management Style in Cost Stickiness and Shareholder Value. Journal of Accounting Knowledge, 15(1), 155-177. [in Persian] https://doi.org/10.22103/jak.2023.20334.3783

Weiss, D. (2010). Cost behavior and analysts' earnings forecasts. The Accounting Review, 85(4), 1441-1471. https://doi.org/10.2308/accr.2010.85.4.1441

Zhang, B., Yang, L., & Zhou, R. (2023). Internal governance and cost stickiness. Journal of Management Accounting Research, 35(1), 173-194. https://doi.org/10.2308/jmar-2020-043